

the **PLAIN TRUTH**
a magazine of understanding
NEDERLANDSE EDITIE

de

ECHTE WAARHEID

een tijdschrift voor een zuiver begrip

GINZA
山一 泰

フルヤ
フインター
チョコレート

ASAHI PENTAX

大和

SEIKO

JAPAN -
macht in de Grote Oceaan

Dit schrijven ONZE LEZERS

Geniet ervan een meisje te zijn

„Met grote aandacht heb ik het juli-nummer van uw blad gelezen en herlezen, waarbij ik bijzonder werd getroffen door het artikel: *Geniet ervan een meisje te zijn*.

„In deze tijd waarin vrouwen op mannen gaan lijken en omgekeerd, mannen vaak zo vrouwelijk zijn, vond ik dit artikel geweldig fijn.”

G.v.E., Utrecht

„Echt veel steun heb ik gehaald uit uw artikel *Geniet ervan een meisje te zijn*, daar ik ook een meisje van 20 jaar ben en ook met dergelijke problemen zit. Zou ik u daarom mogen verzoeken mij het boekje *Echte vrouwelijkheid – een verloren kunst?* en de overdruk *Zeven regels voor een blakende gezondheid* toe te zenden?”

Mej. M.S., Boechout (Antw.)

„Ik heb uw blad met veel interesse gelezen. Ik ben ook blij dat ik het onderwerp heb gelezen van: *Geniet ervan een meisje te zijn*. Hierin staat alles zo duidelijk, hoe het wel moet zijn en niet moet zijn.”

Mej. G.A.O., Enschede

Brochures

„Reeds verschillende malen heb ik om de verschillende brochures die u verstrekt geschreven. Tot nu toe heb ik ze allemaal ontvangen en gelezen. Ik vind het heerlijk om ze te lezen en het is alleen maar jammer dat ik ze niet weer voor de eerste keer kan lezen, omdat dat een belevenis op zichzelf is.”

L.T.S., Haarlem

De Echte Waarheid

„Enige tijd geleden las ik bij een vriend een exemplaar van uw tijdschrift. Wat mij daarbij in het bijzonder opviel, was de objectieve wijze waarop de verschillende actuele gebeurtenissen behandeld worden. Mijn vriend vertelde mij dat degenen die zich werkelijk interesseren in dit maandblad een abonnement kunnen krijgen.

„Nu ben ik reeds na het lezen van één exemplaar bijzonder enthousiast en de beste manier om dit tot uiting te brengen, is volgens mij het verzoek of ik maande-

lijks een uitgave van u zou mogen ontvangen. Bij voorbaat hartelijk dank.”

J.B.V., Doetinchem

„De vorige week kwam mij bij familie een uitgave van uw tijdschrift onder ogen. Ik ben onder het lezen onder de indruk gekomen van uw eerlijke weergave van feiten. Vandaar dat ik nu zo vrij ben om een kosteloos abonnement aan te vragen.”

F. de L., Enschede

„Van een collega ontving ik ter inzage (en ter lezing) het tijdschrift *De ECHTE WAARHEID*. De inhoud boeide mij zó sterk, en de onderwerpen zijn zó verrassend goed en degelijk geschreven, zó veelzijdig, dat ik besloot u te vragen om ook mij het blad toe te zenden.”

I.T., Groningen

Radio-uitzending

„Aangemoedigd door het luisteren naar de radio-uitzending van Erhard Klammer over *Die Reine Wahrheit* en het lezen van de Nederlandse uitgave van uw blad neem ik de vrijheid enkele brochures bij u te bestellen.”

Mej. J.M.v.M., Oegstgeest

„Wij luisteren altijd met veel genoegen naar het programma dat over de G.B.S. (Guyana) wordt uitgezonden, namelijk *The World Tomorrow*, verzorgd door de heer Ted Armstrong. Gaarne zouden wij in aanmerking willen komen voor uw interessante *The Plain Truth* magazine in de Nederlandse taal.”

I. en J.K., Suriname

Verpleegster

„Vanmorgen vond ik op het tafeltje van een patiënt in een ziekenhuis (ik ben verpleegster) het tijdschrift *De ECHTE WAARHEID*. De titel trok mij zo aan dat ik aan de patiënt vroeg of ik het blad één dag van hem mocht lenen. Ik heb het in één keer uitgelezen.

„Nu wil ik u vragen of u mij op de adreslijst wilt zetten, omdat ik graag nog meer exemplaren van uw tijdschrift zou willen lezen.”

S.v.D., Ermelo

de ECHTE WAARHEID

een tijdschrift voor een zuiver begrip

November 1971

4e jaargang

No. 11

Wordt maandelijks uitgegeven in Pasadena (Californië), Radlett (Engeland) en North Sydney (Australië) door Ambassador College. Franse, Nederlandse en Duitse edities worden uitgegeven in Radlett, Engeland; Spaanse editie in Big Sandy, Texas. ©1971 Ambassador College (U.K.) Ltd. Alle rechten voorbehouden.

HOOFDREDACTEUR

HERBERT W. ARMSTRONG

ADJ. HOOFDREDACTEUR

GARNER TED ARMSTRONG

CHEF-REDACTEUREN

Dr. Herman L. Hoch
Roderick C. Meredith

REDACTEUR VORMGEVING

Arthur A. Ferdig

Kernredactie

William Dankenbring Gene H. Hogberg
Vern L. Farrow Paul W. Kroll
David Jon Hill Eugene M. Walter

Regionale Redacteuren: Engeland: Raymond F. McNair; Australië: C. Wayne Cole; Zuid-Afrika: Robert Fahey; Duitsland: Frank Schnee; Zwitserland: Colin Wilkins; Filippijnen: Colin Adair; Zuid-Amerika: Enrique Ruiz.

Redactiestaf: Gary L. Alexander, Dibar K. Apartian, Robert C. Boraker, Charles V. Dorothy, Jack R. Elliott, Gunar Freibergs, Robert E. Genter, Ernest L. Martin, Gerhard O. Marx, L. Leroy Neff, Richard F. Plache, Richard H. Sedliacik, Lynn E. Torrance, Basil Wolverton, Clint C. Zimmerman.

Ontwerp en uitleg: John Susco, Ron Taylor.

Documentatie: Dexter H. Faulkner, Donald D. Schroeder, Karl Karlov, Paul O. Knedel, Clifford Marcussen, David Price, Rodney A. Repp, W.R. Whitehart.

Fotografie: Norman A. Smith, Joseph Clayton, Lyle Christopherson, Frank Clarke, David Conn, Jerry J. Gentry, Ian Henderson, John G. Kilburn.

Grafische verzorging: Thomas Haworth, Dick Jordan, Connie Johnson, Roy Lepska, Ronald Lepska, Herbert A. Viera, Jr., Robb Woods, Monte Wolverton.

Administrateur

Albert J. Portune

- Nederlandse Editie -

Redactiestaf: Roy McCarthy, Dick Gagel, Roger Franck, Matthieu Janssen, Iepke Klarenberg, Han Wilms, Charlotte Cordell, Gerda Zonneveld.

Grafische verzorging: Don Raast, John Dunn, David Lloyd.

UW ABONNEMENT is reeds door anderen betaald. Exemplaren voor massaverspreiding worden niet ter beschikking gesteld.

Abonnees in Europa, Afrika of Azië gelieven hun correspondentie te richten aan: Ambassador College, Postbus 496, Arnhem, Nederland.

Indien elders woonachtig: Ambassador College, Dutch Department, P. O. Box 1030, Pasadena, California 91109, U.S.A.

BELANGRIJK: Opgave van adreswijziging graag zo spoedig mogelijk, met vermelding van zowel *oud* als *nieuw* adres.

Persoonlijk van

De ONTBREKENDE DIMENSIE in seks

HIER ZIJN een paar koppen van recente artikelen in kranten en weekbladen:

„GROEPSSEKS”

„Partnerruil — een modern seksueel verschijnsel”

„Psychologen zoeken crèches die seks aantrekkelijk maken voor kinderen”

„Seks in de jaren '70 — een tijdperk van experimenteren voor de jeugd”

„Samenwonen zonder trouwen”

„Naaktfeesten een remedie tegen eenzaamheid genoemd”

„Steeds meer buitenechtelijke geboorten”

„Engelands eerste sekssupermarkt opent in Londen”

„Dramatische stijging van voorechtelijke seks onder meisjesstudenten”

De westerse wereld raakt seksdronken. De zeden hebben een duik in de rioolput genomen.

„Partnerruil” is de term die gebruikt wordt door echtparen die deelnemen aan feestjes — of orgieën — waar echtgenoten van vrouw ruilen — ontkleed in bed. In de afgelopen paar maanden zijn er veel artikelen in kranten en weekbladen verschenen die dit zich snel verbreidende verschijnsel beschrijven.

De Londense *Sunday Times* plaatste over vijf kolommen ongeretoucheerde foto's *en face* van spiernaakte mannen en vrouwen. Ernaast een foto van een man en vrouw in geslachts-gemeenschap, naakt in bed. Onder de foto's dit bijschrift: „De BBC oogst groot succes met seksfilm voor kinderen”. En daar-onder de ondertitel: „3000 scholen kopen de film; één op de honderd onderwijzers noemt het „pornografie”.

Voorop in de rij van degenen die openlijk vrije seks — zonder taboes — propageren, gaan de psychoanalisten, psychologen en zelfs sociologen. Deze academici verlenen een professioneel, respectabel tintje aan overspel, promiscuïteit en perversiteit onder de leus van „*De Nieuwe Moraal*”. Het is noch nieuw noch een moraal, maar het wordt meer en meer door de maatschappij aanvaard, en het verspreidt zich als een heidebrand!

Naar verluidt heeft Dr. Robert A. Harper, een psycholoog te Washington, tijdens de zittingen van het Amerikaans Genootschap van Psychologen tegen één groep gezegd dat ouders zich gezamenlijk moesten inzetten „om bij hun nog niet volwassen

(Zie verder blz. 31)

In dit nummer

Dit schrijven onze lezers
— Binnenzijde voorpagina

Persoonlijk 1

Machtsstrijd rond de
Grote Oceaan 2

„Service” met een snauw .. 8

Kunnen onze zeeën de
wereld voeden? 13

„Civilitis” — Wat de steden
ons aandoen, en wat wij
de steden aandoen 16

Waarom plegen mensen
zelfmoord? 26

Vooruitlopend nieuws 30

Uitzendtijden van
De WERELD VAN MORGEN
— Binnenzijde achterpagina

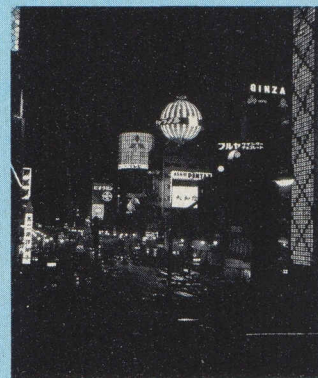

Foto: Ambassador College

ONZE OMSLAGFOTO

De Ginza, Tokio's belangrijkste straat — vaak de „Fifth Avenue” van Tokio genoemd. De moderne kantoorgebouwen, winkels, theaters en restaurants zijn spectaculair verlicht door levendige neonreclame. Het Ginza-district is tevens het hoofdkwartier van vele wereldvermaarde namen in de Japanse industrie.

Ontspanning tussen de V.S. en China

Machtsstrijd rond de Grote Oceaan

Rood China — één vierde der gehele mensheid — heeft besloten zich in politiek opzicht weer bij de wereld aan te sluiten. Wat is de betekenis van deze stap? Welke richting gaan de gebeurtenissen in Azië thans uit?

door Gene H. Hogberg

EIND januari 1969 werd er in Santa Barbara in Californië tussen leidende politieke figuren uit Japan en de Verenigde Staten een tweedaagse conferentie gehouden, waaraan weinig publiciteit werd verleend.

De Japanners ventileren hun opvattingen

De conferentie werd gehouden in het Studiecentrum voor Democratische Instellingen. Het verzoek hiertoe ging uit van verscheidene leden van de in Japan aan het bewind zijnde Liberaal-Democratische partij. Zij hadden een groep van andersdenkenden in de partij gevormd en zich de „Nieuwe Beleidsdiscussiegroep” genoemd. Zij stonden een wijziging voor van het Japanse regeringsbeleid ten opzichte van de Volksrepubliek China, die toen, evenals nu, nog niet door hun eigen regering erkend werd.

De Japanse afgevaardigden hadden om een ontmoeting met gelijkgezinde afgevaardigden uit het Amerikaanse Congres verzocht, alsmede met andere invloedrijke

Amerikanen die goed ingelicht waren over het Amerikaanse beleid ten opzichte van China.

De reden? De Japanse parlementariërs waren tot het inzicht gekomen dat er geen belangrijke wijziging van het Japanse regeringsbeleid ten opzichte van communistisch China mogelijk zou zijn zonder een overeenkomstige verandering in de houding van Washington ten aanzien van dezelfde kwestie!

Een „onnatuurlijke” scheiding

Volgens de voormalige Japanse minister van buitenlandse zaken Aisjiro Fujijama waren „vrede en stabiliteit in Azië” niet mogelijk zolang het Chinese vasteland, met zijn vele miljoenen inwoners, als de verschoppeling van de wereld werd behandeld. Peking behoorde, zo beweerde hij, een zetel in de Verenigde Naties te krijgen waar het andere landen kon ontmoeten en van aangezicht tot aangezicht kon praten.

De afgevaardigde Jasujosi Kurogane, voormalig hoofd van het kabinetssecrèta-

riaat, legde de nadruk op de historisch nauwe betrekkingen tussen China en Japan. Uit een oogpunt van wereldpolitiek was het „in hoge mate onnatuurlijk” dat de twee Aziatische mogendheden geen diplomatieke betrekkingen onderhielden.

Deze onnatuurlijke scheiding, zo vervolgde hij, vormde „een factor die de vrede en veiligheid in Azië verstoort”. De Japanners, zei hij, moesten het als hun „roeping” zien om Rood China in de internationale gemeenschap te doen terugkeren.

Sleutel tot de toekomstige welvaart van Japan

Tokuma Utsunomija, ondervoorzitter van het Genootschap voor de Bevordering van Internationale Handel, legde de nadruk op het wellicht meest kritieke punt, n.l. de toekomstige handelsbetrekkingen tussen China en Japan. De heer Utsunomija deelde de afgevaardigden in ondubbelzinnige bewoordingen mee dat de toekomstige Japanse economische welvaart *onmogelijk* zou zijn zolang Japan de tussen de twee landen bestaande „economische en geografische realiteiten” bleef negeren.

Dit is eind 1971 zelfs nog actueler dan in begin 1969.

De export zal jaarlijks 10-14% omhoog moeten schieten wil Japan haar doel bereiken om tegen het einde van deze eeuw de machtigste economische mogendheid ter wereld te zijn. Toch voorziet de Japanse industrie duidelijk een periode van stilstand in de export naar Amerika, haar grootste afzetgebied. Na de laatste Amerikaanse maatregelen is een achteruitgang van de handel met de V.S. zelfs zeer waarschijnlijk.

Sinds de conferentie te Santa Barbara zijn de handelsbetrekkingen tussen Tokio en Washington aanzienlijk verslechterd. Amerikaanse protectionistische maatregelen tegen de gestadig toenemende Japanse invoer zijn nu van kracht geworden.

„Kunnen de honderden miljoenen bewoners van het Chinese vasteland in het vereiste groeipercentage voorzien?” vragen de Japanse zakenlieden zich af. Praktisch geen enkele andere markt – buiten West-Europa – zou in de Japanse afzetbehoeften kunnen voorzien. En de Westeuropese landen hebben zoveel barrières tegen de Japanse import opgeworpen dat een aan-

Foto: Wide World

zienlijke uitbreiding van hun afzetgebied aldaar onwaarschijnlijk lijkt.

China zou inderdaad een oplossing kunnen vormen voor de onzekere economische toekomst van Japan. Maar het Amerikaanse beleid – waarmee Japan door een wederkerig defensieverdrag en andere banden is verbonden, zoals de gezamenlijke erkenning van de Nationalistische regering op Taiwan (Formosa) – moet van haar starre standpunt afkomen. De opzet van het bezoek van de Japanse parlementariërs in 1969 was dus om Amerika over het dode punt van zijn beleid t.o.v. China te helpen.

Zoals de heer Utsunomija op diplomatieke wijze waarschuwde: „Indien Japan en de Verenigde Staten nauwe en vriendschappelijke betrekkingen wensen te handhaven, moeten zij gezamenlijk hun beleid ten opzichte van China aan een nieuw onderzoek onderwerpen”.

De Amerikanen gaan akkoord

De woorden en waarschuwingen van de Japanse afgevaardigden vielen bij de Amerikaanse gedelegeerden in goede aarde.

Arthur Goldberg, voormalig Amerikaans ambassadeur bij de Verenigde Naties en rechter aan het Hooggerechtshof, drong aan op Amerikaanse steun voor de toelating van China tot de Verenigde Naties als onderdeel van een voorstel voor „twee China's”.

Senator Mark Hatfield van Oregon waarschuwde ervoor dat het Amerikaanse regeringsbeleid ten opzichte van communistisch China uit de tijd was. In plaats van Peking te „isoleren” en Amerika's bondgenoten te overreden Peking niet officieel te erkennen en het zijn lidmaatschap van de V.N. te onthouden, was het Amerika dat alleen kwam te staan.

Sedert deze woorden hebben meerdere landen, met inbegrip van Canada en Italië, Peking erkend en de band met Taipei verbroken. In 1970 heeft voor het eerst een meerderheid van V.N.-leden gestemd voor toekenning van een zetel aan communistisch China. Maar de stemming haalde niet de vereiste twee derde meerderheid.

Senator Edward M. Kennedy nam niet persoonlijk aan de conferentie deel, maar zond een korte verklaring. Hij drong op versoepeling van de beperkingen op het reisverkeer tussen de V.S. en China aan en op overeenkomsten tot uitwisseling van

personen op het gebied van wetenschap, onderwijs, kunst en veelbetekend genoeg, op het gebied van *sport*.

De heer Kennedy drong er voorts bij de Amerikaanse regering op aan, na te gaan of er geen grotere afzet van niet-strategische goederen kon plaatsvinden.

Nieuwe politiek van Nixon neemt vorm aan

Gebeurtenissen sinds die tijd schijnen erop te wijzen dat de Amerikaanse regering bezig was haar eigen koers uit te zetten, ongeacht de gevoelens die in 1969 tot uiting werden gebracht door groeperingen in buitenlandse politieke partijen. In het begin van dat jaar begon de Amerikaanse regering in het geheim vriendschappelijke boodschappen aan de leiders van communistisch China te zenden.

Gedurende anderhalf jaar gingen deze peilingen door, vaak door tussenkomst van Europese derde landen. Daarop, in februari van dit jaar, drong president Nixon in zijn boodschap over de „toestand in de wereld” openlijk aan op warmere Amerikaans-Chinese betrekkingen en uitte hij de wens dat Rood China een zetel in de Verenigde Naties zou innemen. Hij versoepelde de beperkingen op het reisverkeer voor Amerikanen die China wensten te bezoeken.

Het nieuwe China-beleid van Washington wierp uiteindelijk vruchten af in de nu beroemde „ping-pong-episode” van april. Ervaren waarnemers geven toe dat de Chinese uitnodiging aan Amerikaanse sportmensen en journalisten een zorgvuldig voorbereide reactie op de Amerikaanse initiatieven was – en niet een plotseling opgekomen invitatie juist omdat het wereldkampioenschap tafeltennis toevallig in het nabijgelegen Nagoya in Japan werd gehouden.

Deze ontwikkeling werd op de voet gevolgd door de opzienbarende reis van de heer Kissinger, de presidentiële adviseur, naar Peking, die resulteerde in de uitnodiging aan president Nixon om Rood China vóór mei 1972 te bezoeken.

Angst voor isolement

Waarom reageerde China uiteindelijk op de Amerikaanse avances?

Enerzijds heeft het vasteland zich volledig hersteld van de wilde chaos van de Grote Proletarische en Culturele Revolutie

in het midden en aan het eind der jaren zestig. China is misschien nu meer verenigd dan sinds eeuwen het geval is geweest.

De leiders van China menen dat de tijd rijp is voor het land om zijn rechtmatige positie van grote mogendheid in de wereld in te nemen. Voor dat doel is het lidmaatschap van de Verenigde Naties van wezenlijk belang – maar dan natuurlijk op de voorwaarden van Peking.

Verder is de economie van China weer op orde gesteld. De noodzakelijke voedselimport bevindt zich op een minimaal niveau. Het land kan zich nu veroorloven meer aandacht aan een geleide industriële ontwikkeling te besteden. Dit vereist de aanschaffing van gereedschapsmachines, transportmiddelen en zwaar materieel in de buitenwereld.

Maar de belangrijkste factor achter de stap van Peking is zeer waarschijnlijk China's eeuwenoude angst voor „omsingeling” door naburige, elkaar beconcurrerende grote mogendheden.

Voor China is de Sovjetunie momenteel de grootste „boeman”. De betrekkingen tussen Peking en Moskou zijn zó gespannen dat Harrison Salisbury, een autoriteit op het gebied van sovjetaangelegenheden, zei dat we ons niet behoren af te vragen of een oorlog tussen China en de Sovjetunie mogelijk is, maar WANNEER deze zal plaatsvinden.

In scherpe tegenstelling tot de vriendelijke woorden van president Nixon stond de oorlogszuchtige anti-Chinese polemiek, tot uiting gebracht door de sovjetpartijleider Leonid Brezhnev in zijn toespraak tot het onlangs gehouden congres van de communistische partij in Moskou.

De betrekkingen tussen het Kremlin en Peking zijn n.l. sinds het einde van de jaren vijftig gestadig slechter geworden. Er bestaat praktisch geen handel tussen China en de Sovjetunie. Van een hoogtepunt van \$2,05 miljard in beide richtingen in 1959 liep de handel tussen de twee rode reuzen terug tot slechts \$55 miljoen in 1970.

De Chinezen zijn bovendien bevreesd voor de voortdurende opbouw van de sovjetmacht langs hun noordelijke grenzen. Ze maken zich ook ernstig bezorgd over de opmerkelijke opbouw van de sovjetvloot. Schepen onder de hamerensikkel-vlag varen in steeds groter getale in de richting van Zuidoost-Azië en de Indische Oceaan. De Chinese leiders zijn zich ten volle bewust van het feit dat een

machtige groep in de sovjetregering voorstander is van een plotselinge „preventieve” aanval met kernwapens op de in aanbouw zijnde Chinese kerninstallaties, die niet ver van de Siberische grens afliggen.

Historische vijanden

Historische en geografische factoren maken wrijving of oorlog tussen Rusland en China veel eerder mogelijk dan tussen Rusland en Amerika.

De toenadering tussen China en de Sovjetunie in de jaren vijftig vormde slechts een kort intermezzo in eeuwen van achterdocht, vrees en vijandschap.

De Russen beschouwen de honderden miljoenen Chinezen als „moderne Mongolen” – een altijd aanwezige bedreiging om het land van Moedertje Rusland te verwoesten zoals de Gouden Horden van Djengiz Khan dat 700 jaar geleden deden.

De huidige Chinezen zijn geen afstamelingen van de woeste Mongolen uit de dertiende eeuw. Maar de immer behoedzame Russen maken geen onderscheid tussen de volkeren in het Oosten.

De Chinezen beschouwen op hun beurt Sovjet-Rusland als de laatste Europese mogendheid die nog oorspronkelijk Chinees gebied bezet houdt. De Chinezen maken aanspraak op honderdduizenden vierkante kilometers van wat nu Siberië en sovjetgebied aan de kusten van de Grote Oceaan is.

De Chinezen maken zich verder zorgen over de voortdurende heerschappij van Rusland over de Volksrepubliek Mongolië. Deze uitgestrekte Mongoolse staat – een reusachtig bufferland tussen de Sovjetunie en China – is voor Rusland militair gezien de „hoeksteen” in geval van een toekomstig militair conflict tussen de twee rode mogendheden.

„China's standpunt ten opzichte van Rusland [en vice versa] is zo verweven met het nationaal bewustzijn dat men zich niet gemakkelijk een oplossing kan voorstellen door bemiddeling, onderhandeling, arbitrage of diplomatie. Wij hebben nu het klassieke punt bereikt waarbij staatslieden hun toevlucht nemen tot 'andere middelen'” *War Between Russia and China*, Harrison Salisbury, blz. 52).

Mao de „Grootste Profeet”

De strijd over de juiste interpretatie van de marxistische-leninistische levensbe-

China's invloedsfeer gezien uit het oogpunt van Peking.

1 Het Grote Noordwesten: door tsaristisch Rusland in bezit genomen volgens het Verdrag van Tsjoekeotsjak in 1864. 2 Pamir: in het geheim verdeeld tussen Engeland en Rusland in 1896. 3 Nepal: kwam aan Engeland na „onafhankelijkheid” in 1898. 4 Sikkim: bezet door Engeland in 1889. 5 Bhutan: kwam aan Engeland na „onafhankelijkheid” in 1865. 6 Assam: door Birma aan Engeland geschonken in 1826. 7 Birma: werd een deel van het Britse Rijk in 1886. 8 Andamanen: kwamen aan Engeland. 9 Malakka: door Engeland bezet in 1895. 10 Thailand: „onafhankelijk” verklaard in 1904 onder het gezamenlijke beheer van Engeland en Frankrijk. 11 Annam: door Frankrijk bezet in 1885 [omvat het huidige Noord-Vietnam, Zuid-Vietnam, Laos en Cambodja]. 12 Taiwan en de Pescadore: aan Japan afgestaan bij het Verdrag van Sijmonoseki in 1895. 13 Sulu Archipel: kwam aan Engeland. 14 Gebied waar de Britten de grens overschreden en zich aan agressie schuldig maakten. 15 Rioekioe Eilanden: door Japan bezet in 1879. 16 Korea: „onafhankelijk” in 1895 – door Japan geannexeerd in 1910. 17 Het Grote Noordoosten: door tsaristisch Rusland in bezit genomen volgens het Verdrag van Aigoen in 1858. 18 Het Grote Noordoosten: door tsaristisch Rusland in bezit genomen volgens het Verdrag van Peking in 1860. 19 Sachalin: verdeeld tussen Rusland en Japan. 20 Tijdelijk verlies van Mantsjoerije in de 20e eeuw. 21 Mongolië – bufferstaat bezet door de Sovjetunie. 22 Gebied onder toenemende sovjetinvloed. 23 ★ De aan westerse mogendheden in 1913 opgestelde verdragshavens.

De eerste 19 territoriale aanspraken worden beschreven in *A Short History of Modern China* (voor het eerst uitgegeven in Peking in 1954), een leerboek dat op Chinese middelbare scholen wordt gebruikt. De kaart en de Engelse vertaling van de aanspraken werden weergegeven in *War Between Russia and China* door Harrison Salisbury, W.W. Norton and Company, New York, 1969, blz. 132, 133. De territoriale aanspraken 20-23 worden beschreven in *Asia, East by South: Cultural Geography* door J.E. Spencer & W.L. Thomas, John Wiley, New York, 1971, blz. 518.

schouwing heeft de controverse tussen China en de Sovjetunie nog verder verscherpt.

Het overgaan tot het communisme heeft de traditionele Chinese wereldbeschouwing – die China ziet als het middelpunt van de wereld en de enige verdiger van de echte beschaving – niet fundamenteel gewijzigd.

De Chinezen beweren dat *zij alleen* het „zuivere marxisme” in praktijk brengen. Rusland wordt aan de kaak gesteld als „revisionist”, als wankelmoedig, te gaarne bereid het met het idealisme niet zo nauw te nemen ten gunste van politiek voordeel.

Karl Marx was de moderne plaatsvervanger van Confucius met zijn voor vandaag onvolmaakte en onvolledige leer. Maar het is Mao die „nieuwe waarheden” aan het marxisme heeft toegevoegd en het marxisme aan de Chinese gedachtenwereld heeft aangepast.

Volgens de beroemde sinoloog C.P. Fitzgerald „was het onvermijdelijk dat het Chinese marxisme zuiverder dan dat van Rusland zou worden aangemerkt, dat Mao als de grote profeet zou worden toegejuicht en dat van 'sommige mensen' [de Russen] zou worden aangetoond dat zij dwaalden. Er kunnen geen twee zonnen aan het firmament staan.”

De Russen denken uiteraard precies hetzelfde over de Chinese versie van „Mongools” communisme.

Een verbetering van de Chinees-Russische betrekkingen ligt zeker niet in het verschiet – althans niet zolang Mao leeft en de „leer van Mao” blijft voortbestaan.

Op haar hoede voor Tokio

De Sovjetunie is niet de enige zorg van Peking. Er gaat bijna geen dag voorbij zonder dat de communistische Chinese pers heftige aanvallen doet op de herleving van het gevreesde „Japanse militarisme”.

De schimpscheuten in de pers zijn ongetwijfeld overdreven, maar de Chinezen zijn echt bang voor de gestadige opbouw van de Japanse „zelfverdedigingsstrijdkrachten”.

De herinnering aan de Japanse uitbuiting van Mantsjoerije en de meedogenloze bezetting van China tijdens de Tweede Wereldoorlog leeft nog zeer sterk onder de heersende klasse van China. De gemiddelde leeftijd van de leden van China's Centraal Comité is 64 jaar. De meesten zijn oudgediende van Mao's beroemde

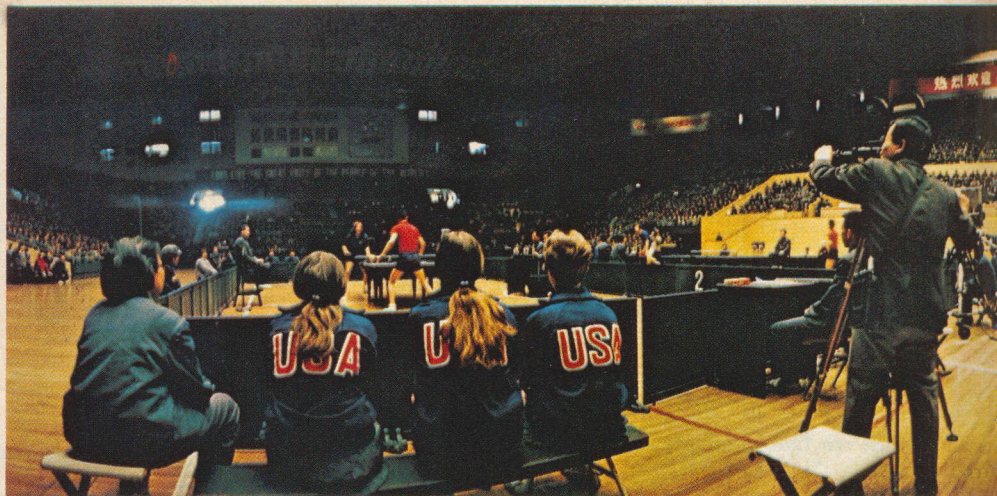

Foto: Frank Fishback – Life mag. (c) Time Inc.

„PING-PONG”-DIPLOMATIE — Voornaamste tafeltenniswedstrijd in het sportstadion van Peking tussen Amerikaanse en Chinese spelers. De 18 000 toeschouwers applaudiseerden enthousiast telkens wanneer een lid van het Amerikaanse team een punt scoorde.

„Lange Mars” van 1930 om aan de strijdkrachten van Tsjang Kai-sjek te ontkomen, en veteranen uit de strijd tegen de Japanners.

Het is niet meer dan logisch dat Peking het streven van Tokio om tegen het einde van de eeuw economisch en industrieel de eerste mogendheid ter wereld te worden met achterdocht bekijkt.

Japans bruto nationaal produkt moet ongeveer verzesvoudigd worden om dit verheven doel te bereiken. Met het vooruitzicht van een zodanige explosieve economische groei kracht moet het Japanse militaire potentieel ter verdediging van haar met inspanning verworven welvaart uiteraard aanzienlijk worden uitgebreid.

De Chinees-Japanse betrekkingen worden nog verder door het volgende feit gecompliceerd: de Chinezen zijn er zich van bewust dat hun pogingen de heerschappij over Taiwan te verkrijgen, de eenwording van Korea onder communistische heerschappij te bevorderen en in het algemeen een leidende positie in Azië te bekleden, in conflict komen met de huidige Japanse buitenlandse politiek.

Het zijn op het ogenblik zeer moeilijke tijden voor de leiders van China.

Geen echte vrede met Amerika

Omdat het zich „omringd” voelt door de grote mogendheden, heeft China dus besloten om in beperkte mate wederom contact op te nemen met de Verenigde Staten, de andere mogendheid die in China's „invloedsfeer” in Azië – Korea en

Indo-China – met een geduchte militaire macht vertegenwoordigd is.

Dit betekent niet dat er zich tussen Peking en Washington een volmaakte vriendschap gaat ontwikkelen – zelfs niet als er diplomatieke betrekkingen tot stand mochten komen.

Afgezien van de onmiddellijke ontwikkelingen tussen Amerika en China „zal China ... zijn ononderbroken strijd tegen het kapitalisme en Amerika voortzetten. Het zal de ontwikkeling van wat het als zuivere marxistisch-leninistisch-maoïstische partijen en [revolutionaire] bewegingen beschouwt, overal aanmoedigen” (*Orbis*, Fall, 1970, blz. 609).

Ondanks de politieke polemiek blijft de kwestie Taiwan de grootste hinderpaal voor verbetering van de Chinees-Amerikaanse betrekkingen. Volgens de Chinezen kwam de „rampzalige” Amerikaanse positie in Taiwan eerst omstreeks 1950 tot stand – ná het uitbreken van de Koreaanse oorlog, die *Rusland, niet China*, begon. Er bestaat dus een gelegenheid om met Amerika tot een vergelijk te komen – maar niet met de Sovjetunie.

Trouw aan haar historische traditie speelt China uit eigenbelang „de ene barbaar tegen de andere uit”. Welk profijt zal Amerika in het licht hiervan kunnen hebben bij uitbreiding van politieke en economische contacten met Rood China?

Fords? ... of Datsuns?

Na het bezoek van de Amerikaanse tafeltennisspelers stonden de Amerikaanse

kranten vol met hooggestemde artikelen die bloeiende handelsbetrekkingen tussen Amerika en de „enorme Chinese markt” voorspelden.

De geestdriftige verwachtingen vonden voedsel in de officiële verklaringen van het Witte Huis dat de uitvoer van bepaalde „niet-strategische” goederen zou worden toegestaan.

Maar welk land zal het meest van China's „deur-op-een-kier-politiek” gaan profiteren?

Ter beantwoording hiervan behoeft men slechts het overzicht van de huidige Chinese buitenlandse handel te bestuderen.

De handel tussen Japan en Rood China bedraagt op het ogenblik ongeveer \$826 miljoen per jaar. Dit maakt een vijfde van Pekings buitenlandse handel uit. Hongkong is de op één na grootste handelspartner van China – met ongeveer \$400 miljoen – grotendeels aankopen uit China. West-Duitsland is nummer drie met \$256 miljoen aan totale handel.

De Amerikaanse handel met China over 1970 bedroeg \$3½ miljoen. Deze zou waarschijnlijk de eerste tien jaar niet de \$300 miljoen overschrijden, aangezien sommige Amerikaanse exportartikelen als „strategische goederen” nog steeds aan restricties onderhevig zouden zijn.

Zoals een internationale financiële expert het met een vleugje wrang sarcasme stelde: „Guatemala is op het ogenblik een veel aantrekkelijker afzetgebied dan Rood China in heel wat jaren voor vrijwel elke Amerikaanse onderneming zou kunnen worden”.

Zouden de Chinezen per slot van rekening liever Fords of Chevrolets dan Datsuns of Toyota's kopen?

Taiwan ... en de realiteit

De erkenning door Japan van de Nationalistische regering op Taiwan die in 1952 op aandrang van Amerika tot stand kwam, vormt, naast de steun van Tokio aan de Republiek Korea, nog steeds een hinderpaal voor een meer uitgebreide handel tussen China en Japan.

Communistisch China weigert handel te drijven met Japanse firma's die handel drijven met of investeren in Formosa en Zuid-Korea. Maar „stro-firma's” en gefinancierde handelsondernemingen ontduiken dit verbod voor een groot deel.

Bij vele Japanners staat de bejaarde

Tsjang Kai-sjek nog in hoog aanzien. Na afloop van de Tweede Wereldoorlog weigerde Tsjang hoffelijk van Japan herstelbetalingen te eisen.

Maar de economische realiteit moet het tenslotte winnen. De Japanse handel met Taiwan – \$950 miljoen per jaar – nadert zijn verzadigingspunt.

Een markt van 14 miljoen mensen in een half ontwikkeld land valt eenvoudig niet te vergelijken met een potentiële markt van misschien een miljard mensen, zelfs al betreft het een minder ontwikkelde, vrijwel zichzelf bedruipende economie.

De Japanse industrie is zeer gaarne bereid om leningen op lange termijn tegen een lage rente te verstrekken. Het is bereid vrijwel alles te vervaardigen wat China ooit mocht verlangen. De 1500 Japanse vertegenwoordigers die in april naar de halfjaarlijkse Chinese handelsbeurs in Canton stroomden, spreidden het agressieve verlangen van hun land ten toon door werkelijk van alles aan te bieden.

Maar kan China zich een grote uitbreiding van zijn buitenlandse handel veroorloven? Zijn China's buitenlandse deviezen- en goudreserves niet te klein, zoals vele economen menen?

Niet noodzakelijkerwijze. Sommige economen die zich de tijd hebben gegund een studie te maken van de handelspositie van Peking sinds 1949, beweren dat de converteerbare reserves van China veel groter zijn dan men algemeen gelooft – of zelfs door de Chinezen zelf wordt toegegeven.

„De reserves van Peking”, merkt de internationale handelsexpert S.J. Rundt op, „zijn waarschijnlijk groter dan de \$4,85 miljard van Canada; ze overschrijden zeker de totale internationale monetaire activa van België, Nederland of Zwitserland; en ze zouden niet ver af kunnen liggen van de \$6 miljard van Japan”.

Maar dit cijfer is klein voor een land met de omvang van China. West-Duitsland b.v. bezit reserves van ongeveer \$20 miljard. Maar West-Duitsland is een veel grotere handelsnatie, terwijl China van oudsher een politiek van „autarkie” of van in-eigen-behoefte-voorzien heeft gevolgd.

Wat de potentiële positie van Peking op het gebied van de buitenlandse handel nog rooskleuriger maakt is het feit dat, afgezien van de lopende handelscontracten, China geen schulden aan het buitenland heeft.

„Kortom: als Peking vastbesloten is om iets in het buitenland te kopen”, zo schrijft de heer Rundt, „dan kan het dat zeker doen omdat het de middelen daartoe heeft”.

Het potentieel van een Japans-Chinese handel is daarom bijzonder betekenisvol. Binnen enkele jaren zou China voor Japan jaarlijks als afzetgebied \$7 miljard of meer waard kunnen zijn.

Variërende vierhoeksverhoudingen

China, Japan, de Sovjetunie en de Verenigde Staten zijn vérgaand betrokken bij een vreemdsoortige, van vorm veranderende vierhoeksverhouding. Veel hangt af van in hoeverre de van oudsher onafhankelijke Chinezen het in hun eigen belang noodzakelijk achten grotere afzetgebieden voor de Japanse industrie te ontsluiten – zonder economisch en politiek van Tokio afhankelijk te worden.

Tegelijkertijd zouden de leiders van communistisch China kunnen besluiten Tokio handelsbetrekkingen als lokaas voor te houden, in ruil voor een Japanse binding aan een politiek van vrede en stabiliteit over de hele linie in Azië – en ook om elke mogelijke economische band tussen Japan en aartsvijand Rusland te verhinderen. De Sovjets hebben de Japanners de mogelijkheid voorgespiegeld van de exploitatie van de enorme rijkdommen aan delfstoffen diep onder de onmetelijke permanent bevroren vlaktes van Siberië.

Een andere belangrijke factor is de toekomstige Japanse export naar de Verenigde Staten. In geval van stilstand – of nog erger, van vermindering van afzet ten gevolge van Amerikaanse protectionistische maatregelen – zal de „enorme Chinese markt” in de ogen van de Japanners nog veel groter lijken.

Voor Japan zou het er dus nu om gaan: óf een massaal verkoopoffensief in China te ontketenen – óf voor altijd het doel te vergeten om tegen het einde van de eeuw de belangrijkste economische supermogendheid ter wereld te worden.

Oorlogen ... en geruchten van oorlogen

Het toneel wordt dus in gereedheid gebracht voor een potentieel ernstige situatie aan de Aziatische kant van de Grote Oceaan.

Vier van de grootste mogendheden ter
(Zie verder blz. 29)

„SERVICE” MET EEN SNAUW

Wat is er aan het gebeuren met de „dienstverlenende beroepen”? Kijk eens naar hotels, restaurants, schoonmaakbedrijven, taxi-ondernemingen en buslijnen in de grote steden — een subtiel, nieuw patroon tekent zich af. Gemelijke, ontevreden kelners; geïrriteerde, slecht gehumeurde bedienden; onverschillige, onpersoonlijke mensen worstelen met een baan die doodvervelend en eentonig geworden is. Het is symptomatisch voor onze tijd — wij leren ons nergens meer om te bekommeren.

door Garner Ted Armstrong

DE DERDE TAXI spetterde drijfnat voorbij, zijn ruitenwissers veegden vruchteloos tegen de stortregen op; de chauffeur, nauwelijks zichtbaar, tuurde door de druipnatte ruit om te zien of ik ook bagage had.

Ik stond buiten de aankomsthal van een grote binnenlandse luchtlijn op Kennedy Airport in New York en probeerde mijn aansluitend intercontinentaal vliegtuig te halen. Het toestel vertrok van een andere terminal, ongeveer een kilometer verder over de uitgestrekte parkeerterreinen, bochtige klaverbladen en tweedekse betonwegen. Er was geen tijd om te wachten op één van de volgepakte, langzaam rijdende luchthavenbussen die bij elk van de dozijn of zo hallen tussen die waar ik stond en het zo nabije en toch verre vertrekpunt stopten.

Ik trotseerde de plassen, plonsde de weg op en, gesticulerend dat ik wat wilde zeggen, slaagde ik erin door een gedeeltelijk neergedraaid raampje tegen de volgende taxichauffeur te spreken.

„Ik moet vliegensvlug naar Pan Am — kunt u me meenemen?”

Het antwoord was een onverschillige blik, een nauwelijks merkbaar hoofdschud-

den van nee en een haastig weer sluiten van het raampje.

De inspiratie kwam met de volgende taxi — ik zwaaide met een verkreukeld briefje van vijf dollar in de regen. Eendengeriep in de sneeuwregen heeft op wilde eenden met heimwee geen betere uitwerking.

De taxi waadde naar de stoeprand waar ik stond, het raampje werd omlaag gedraaid en de chauffeur gluurde half geïnteresseerd naar het briefje van vijf.

„Kunt u me voor een briefje van vijf naar de Pan Am brengen?” vroeg ik hoopvol.

Zijn duimbeweging betekende dat ik werd uitgenodigd de verzakte achterdeur te proberen. Ik ging op vochtig, viersruikend kunstleer zitten, plantte mijn voeten op een zanderige, met as bedekte vloer en leunde behoedzaam achterover in de dikke rook, de plakkerige vochtigheid, het gemengde aroma van muffe sigarenlucht, natte kleren (dat deel droeg ik bij) en zweetlucht (dat deel droeg hij bij).

Het was een stille rit.

De chauffeur reed bij de Pan Am-hal voor. Ik overhandigde hem het biljet. Daarna opende ik de deur en stapte uit.

Maar ik begreep het.

Het was niet eerlijk om de arme man te vragen het voor minder te doen, zelfs al kunnen taxi's zo schaars worden als glimlachende liftbedienden, wanneer het in New York regent. De taxichauffeur had waarschijnlijk enige vliegtuigpassagiers vanaf hun hotel in de binnenstad bij een naburige vertrekhal afgeleverd, en daarbij ergens in de buurt van 10 tot 15 dollar geïncasseerd (afhankelijk van hun buitenlandse accent, hun kleding, het hotel waar zij vandaan kwamen, of van het feit dat de taxichauffeur voor een „uniform tarief”, dan wel volgens de meter werkte). En nu hoopte hij andere aankomende passagiers op te pikken voor een terugrit naar de binnenstad Manhattan tegen een zelfde prijs.

Begrijp me niet verkeerd

Elke keer wanneer ik in de uitzending van *De WERELD VAN MORGEN* over ervaringen met mensen in dienstverlenende beroepen vertel, komt er een handjevol boze brieven binnen die ronduit de balorigheid afkeuren van die „arme, arme ouwe Garner Ted” die radiozendtijd gebruikt om zich te beklagen over het wachten op kamerbediening, mislukte pogingen om passagiers in liften van hotels tot glimlachen te bewegen, of over pogingen om taxichauffeurs ertoe te brengen hun sigaar van twijfelachtige ouderdom en oorsprong uit te doen.

Mijn commentaren zijn geen klachten. Ze zijn bedoeld om meer van ons iets over meer van ons bij te brengen, om vanuit het persoonlijke, alledaagse gezichtspunt de verandering van levenshouding aan te tonen – de benadering tot iemands werk, zijn thuis, gezin en zichzelf – die zo symptomatisch geworden is van onze diepere morele en geestelijke ziekten.

Wie, ik? *Klagen?* Waarover? Ik ben in Bombay – en een paar andere even „uitgelezen” plaatsen op deze zieke, zieke aarde geweest. Een uur wachten op koffie in een New Yorks hotel kan men nauwelijks vergelijken met een Pakistaner die in Oost-Pakistan onder een reddingshelicopter om rijst staat te schreeuwen of met iemand die om te overleven de vuilnisbelten van Rio's krottenwijken afstroopt of met iemand die met „honingblikken” in de terrasvormige rijstvelden van China loopt te sjouwen.

Ik *klaag* dus niet – ik weet wel beter.

Ik geef echter *wél commentaar*, ik *observeer*

– ik vergelijk. Ik doe dat in de hoop er verandering in te brengen; mensenlevens rijker, voller en lonender te maken. Misschien is het even symptomatisch voor onze zieke eeuw van afgedankte waarden, dat zovelen geen begrip voor motieven hebben en er zo vlug mee zijn verkeerde motieven aan goed bedoelde commentaren toe te schrijven.

Feiten vormen nog geen „aanval” op de beroepen als zodanig, net zomin als het aanduiden van het toenemende drugmisbruik onder de Amerikaanse militairen alle overigen in diskrediet brengt.

Feiten zijn feiten – zij spreken voor zichzelf.

Wat ik hier vertel, gebeurt werkelijk, gebeurt steeds met praktisch iedereen die veel reist – afgewisseld met die heerlijke uitzonderingen wanneer bedienden helpen, kelners bedienen, chauffeurs rijden, liftjongens glimlachen en hulpkelners geen haarnetje hoeven te dragen om verontreiniging van je sla te voorkomen.

De explosie van DIENSTVERLENINGEN

Ongeveer twee derde van de werkende bevolking in de Verenigde Staten (en een soortgelijk percentage in de meeste andere geïndustrialiseerde landen) zijn nu tewerkgesteld in een beroep van dienstverlening aan anderen. Tegenwoordig produceert daar slechts één op de drie werknemers duurzame goederen (auto's, staal, mineralen, enz.) of niet-duurzame goederen (voedsel, kleding, papier, enz.). In 1900 lag het percentage omgekeerd.

Bijna de helft (44%) van de uitgaven van de consument wordt daar nu aan dienstverlening besteed, de belasting op het inkomen die *hoofdzakelijk* naar de dienstverlening gaat niet inbegrepen. (Alle provinciale, gemeente- en regeringsuitgaven vallen b.v. onder dienstverlening. Zij produceren geen werkelijke goederen.)

De dienstverlening vertegenwoordigt de voornaamste arbeidsmarkt voor de toekomst, ook in Europa. De automatisering en het afnemende accent op de technologie hebben zelfs vandaag de dag vele „overgekwalificeerde” produktie-employees in de rijen van dienstverlenenden geplaatst. Intussen heeft ons hele opvoedingssysteem de mensen opgeleid voor intensieve specialisatie, terwijl de eenvoudige opleiding in de verhouding van mensen onderling of in *DE MANIER VAN DIENEN* over het hoofd gezien werd.

WIE dient er?

Heeft u wel eens opgelet *wie* er in vele grote hotels „dient”?

Het wordt voor Amerikanen die, laten we zeggen, New York bezoeken, vrij moeilijk om vlot met kamermeisjes, kelners voor kamerbediening, hotelknechten en koffiebar-caissières te converseren. Er is een letterlijke taalbarrière.

In Europa bestaat een heel groot aantal werkkrachten in de dienstverlenende sector uit Italianen, Spanjaarden, Grieken en af en toe ook Fransen. Weinig hotelbedienden schijnen uit het land zelf afkomstig te zijn en nog minder schijnen gelukkig te zijn.

Zoals toen in de grillroom van het voormalige Carlton Towers Hotel in Londen.

De keurig geklede maître d'hôtel liet ons met z'n zessen in de bekende Prime Rib-kamer aan een vrolijk gekleurde tafel met gepolijste roestvrij stalen borden en tafelzilver plaatsnemen. Een tiental Italiaanse kelners, hulpkelners, waterbedienden, wijnkelners en misschien gewone voorbijgangers bestudeerden ons met strakke, effen en onbeschaamde blikken.

Het was alof we op het toneel van de Metropolitan in New York stonden.

Wij voerden het beste nummer op sinds Barnum en Bailey.

Eén grijslachte; twee gluurden; een paar grinnikten; en één nam ons streng op. Drie anderen kwamen naderbij om de stalen borden weg te nemen. (Wij ontdekten dat ze alleen als decoratie dienden en meteen verwijderd werden wanneer ze hun dienst om ons in de kamer van zwart, rood en glinsterend zilver te lokken, vervuld hadden.)

Wij waren met z'n zessen – drie paren. Wij bestelden chateaubriand. Het was prima chateaubriand – dat moet ik zeggen. Het vervelende was dat, toen de kelners zich terugtrokken, dit alleen maar gebeurde om ons te bekijken. Ik heb me niet zo spectaculair gevoeld sinds de tijd toen ik in een toneelstukje van de eerste klas op het toneel stond, gekleed als Simson en mijn leeuwepeltje op de grond viel.

De man die water serveerde had een werkelijk ernstig probleem. Zijn salaris liet hem de luxe van zeep niet toe. Noch rekeningen voor de wasserij.

Het lijkt misschien overbodig om je af te vragen of de restauranthouders hun personeel niet instrueren zich tenminste

een keer per dag of zo te baden en zich nu en dan te verschonen. Het is mijn ervaring dat zij het óf niet doen, óf dat hun goed bedoelde instructies in de wind geslagen worden. Het is geen „zuurpruimerij” om te zeggen dat de sterke, mufte, onaangename lucht van oud zweet niet bijzonder past bij gebakken aardappelen met biefstuk. En ook niet bij een huzaarslaetje.

Is het verwend en onredelijk te verwachten dat mensen die met voedsel omgaan niet als de opgewarmde dood behoren te ruiken of dat taxichauffeurs en anderen die voortdurend in contact met het gróte publiek komen zich iedere dag baden en hun taxi's schoon en aantrekkelijk houden in plaats van de ongelooflijk smerige interieuren die nu een alledaags gezicht worden?

Ik denk van niet. Per slot van rekening wordt er van de passagier verwacht dat hij betaalt – en in het geval van New York ongeveer het dubbele van wat hij gewoon is te betalen. Vermoedelijk werd die verhoging van taxitarieven in New York uitsluitend toegekend in de veronderstelling dat taxichauffeurs voor hun huidige prestaties onderbetaald werden en betekende het voor het publiek niet dat zij nu betere service, schonere taxi's of plezieriger chauffeurs verwachten konden.

Service met een glimlach – „ouderwets”

Het is niet altijd zo geweest. In de jaren 30 was b.v. een dienstverlenende baan – en IEDERE baan trouwens – een kostbare schat die men moest zien te behouden. In *The Invisible Scar*, een studie van de grote malaise, beschreef Caroline Bird de dienstverlening in de jaren 30:

„Winkelen was een plezier... De verkopers wisten wat ze in voorraad hadden en genoten ervan het uit te stallen... Kappers kwamen aan huis als men dat wenste... De post en de melk werden samen met de krant vóór het ontbijt bezorgd... De liften werden door mensen bediend die 'goede morgen' zeiden, het weerbericht meedeelden en boodschappen en pakjes aannamen.” Wat een contrast!

Natuurlijk konden niet zo erg veel mensen zich gedurende de malaise zulke diensten veroorloven, maar tegenwoordig kunnen zelfs de *rijken* geen glimlach van een liftbediende, winkelbediende, taxichauffeur, hotelbediende of telefoniste kopen. Enorme fooien kunnen slechts het minimum aan service kopen.

Een vice-president van American Telephone & Telegraph herhaalde de woorden van Caroline Bird. Dertig jaar geleden, zei hij, kwam een jong meisje „met haar diploma van een middelbare school in haar hand geklemd bij ons en wilde zich graag naar onze maatstaf van service schikken. Maar tegenwoordig is dat anders”, verklaarde hij. „Bij het eerste teken van druk van een superieur, of de klacht van een klant, zeggen ze op.” Hij zei dat zij het motto „de klant heeft altijd gelijk” niet meer onderschrijven.

Zelfs de betekenis van „service” is drastisch veranderd. In het begin van deze eeuw, toen de fabrieksarbeiders het dienend personeel met twee tegen één in aantal overtroffen, werd het een eer geacht te kunnen dienen. Tegenwoordig ligt de verhouding omgekeerd en wordt zelfs de term „service” door velen als „ouderwets” beschouwd.

Geef mij de „ouderwetse” of „zonderlinge” instelling van service maar. Helaas is er echter geen keuze mogelijk.

Neem het roken nu eens.

Roken, stinkdierolie en andere genotzuchtige gewoonten

In Texarkana wilden we eens met een groepje van de luchthaven naar de binnenstad gebracht worden. Het was één van die koele dagen, waarop een noordenwind het gebied van Oost-Texas afkoelde en het beslist onmogelijk maakte om met alle raampjes van de taxi open te rijden.

Terwijl de taxi tot stilstand kwam, zag ik de chauffeur een van de nieuwe, „nog langere kingsize” soorten uit een pakje halen en z'n aansteker aanknippen.

Ik liep om de taxi heen naar zijn kant.

„Het spijt me, maar mijn vrouw en ik worden allebei misselijk van sigarettenrook – zou u voor deze ene rit het roken kunnen laten alstublieft?”

Geen antwoord. Hij was met stomheid geslagen. Het drong uiteindelijk tot hem door dat ik het meende. Hij nam een langzame trek, draaide het gloeiende puntje zorgvuldig van de pas opgestoken extra lange sigaret en stak ze achter zijn oor.

We reden zonder een woord naar de stad.

Ik begreep het wel. Dat betalende passagiers zich met de genotzuchtige gewoonten van taxichauffeurs bemoeien is net iets teveel. Hoe dankbaar kunnen we allemaal zijn dat de meeste taxichauffeurs niet openlijk hasjesj roken – anders zou

het schouwspel van zakenlieden met akte-tassen die hals over kop met een halfzieke uitdrukking op hun gezicht uit een taxi komen rollen en dan in de dichtstbijzijnde lantaarnpaal proberen te klimmen een alledaags verschijnsel zijn.

Persoonlijke bevrediging van zinnelijke, genotzuchtige gewoonten heeft altijd voorrang boven al het andere. Men zou denken dat de mensen het dan ook zouden begrijpen als ik een flesje dieren-„parfum” uit mijn zak te voorschijn haalde met een flinke scheut stinkdierolie erin en het met genot zou inhaleren. Ik heb bedreigd het te proberen, gewoonweg als proef op de menselijke natuur in actie.

Kunt u zich het tafereel voorstellen?

Hoe zou het zijn als u in een vol vliegtuig zou zitten, naast verscheidene mensen die rookten, en u, de kokhalzende niet-roker, zou een flesje stinkdierolie te voorschijn halen en er een diepe snui van nemen?

Zodra de verschrikkelijk doordringende stank hún neuzen zou bereiken, zouden zij ongetwijfeld vlug blijk geven van achtereenvolgens verbazing, ongeloof, boosheid en misselijkheid.

Zij zouden, daar ben ik zeker van, eisen het flesje dicht te doen en het op te bergen en dan beginnen allerlei opmerkingen te maken over de volslagen grofheid van iemand die het waagt de omgeving van anderen met stank te vergallen door er zo'n ongelofelijk onaangename gewoonte op na te houden.

Met het volgende antwoord zou men iemand prachtig de mond kunnen snoeren: „Kijk hier vriend, u hebt uw gewoonten, ik heb de mijne!”

Twee soorten luchtverontreiniging

Ik heb vele wetenschappelijke bijeenkomsten over ecologie en milieuverandering bijgewoond. Het was met verbazing dat ik, bijna kokhalzend, in een met dikke rook gevuld, tjokvol vertrek zat tijdens de „Gouverneursconferentie over Californië's Milieuverandering” in het Ambassador Hotel te Los Angeles.

Ik was daar om informatie voor ons radio- en televisieprogramma te verkrijgen.

De conferentiezaal had het bordje „Lucht” op de deur. Gelijkzeitig waren er vergaderingen over „Water” en andere zorgwekkende onderwerpen.

Het bordje betekende niets.

Daar zaten we, samen met gouverneur

Ronald Reagan van Californië te luisteren naar ernstige discussies over de verschrikkelijke smogproblemen van Los Angeles en iedere andere Californische stad – en de meerderheid van de bezorgde mensen in het vertrek haalden met koortsachtige intensiteit wolken van totaal verontreinigde lucht in hun longen. Zij gaven af op fabrieken, automobielen, bosbranden en stofwinden die tot het groeiende probleem

van luchtvervuiling in Californië bijdroegen.

Het leek op de een of andere manier ironisch.

En er was ook nog de rit van het Hotel Americana in Manhattan naar de oude Madison Square Garden voor de een of andere finale in het nationale collegebasketbaltoernooi.

Het sneeuwde.

Wij waren met z'n vieren in New York om de vergaderingen van de Amerikaanse Associatie voor de Bevordering van de Wetenschap bij te wonen. We aten in een restaurant in 53rd Street en gingen naar buiten in de ijzige lucht om een taxi te roepen.

Ik liep om de wagen heen naar de rechterkant en stapte voorin. Voor een moment ontstond er enige aarzeling over wie waar zou instappen of wie op welke plaats zou zitten.

„Doe ***** die ***** deur dicht!” schreeuwde de chauffeur.

„Hou je vuile mond dicht!” antwoordde ik.

Hij keek me enkel dreigend aan. Ik herhaalde mijn mededeling – en weidde er zelfs een beetje over uit.

Hij zei: „Goed, goed, ik heb niks gezegd”.

Ik denk dat hij erover inzät dat ik zijn obsceniteiten aan zijn maatschappij zou rapporteren – hoewel ik niet kan inzien waarom, in een maatschappij waar zelfs leidende politici, conférenciers en soms geestelijken zo vrij met godslasterlijke taal en obsceniteit omgaan.

Van toen af aan was het interessant. Hij luisterde soms naar de uitzendingen van de Wereld van Morgen en ik bemerkte dat hij een vrij geschikte kerel was. Op zijn eigen verzoek reed hij zelfs om, zodat hij meer tijd zou hebben om vragen te stellen en met mij te spreken. Wij waren een beetje laat voor de wedstrijd – maar het was het wel waard.

Over New York gesproken, zoals velen heb ook ik de laatste tijd de verandering in de houding van de ambtenaren van de burger-„dienst” opgemerkt. In New York valt het 't meeste op, maar *overal* waar je kijkt is het duidelijk te zien.

Amerika's paramilitaire ambtenaren van de burger-„dienst”

Afgelopen juni beleefde New York een week die het liever zou vergeten en beslist niet zou willen herhalen – maar de kans is groot dat er wel een herhaling komt. Op maandag, 7 juni, blokkeerden georganiseerde brugwachters 27 van de 29 ophaalbruggen van de stad, waarbij zij honderdduizenden automobilisten in de smorende hitte lieten vastlopen. Een ooggetuige beschreef dit als „een pre-spitsuur coup, uitgevoerd met commando-precisie, waarbij men raderwerk onklaar maakte, zekeringen liet doorslaan en de ophaalbrugmechanismen immobiel maakte net

HET BELANG VAN „SERVICE”-MENSEN — Boven: De normale drukte aan de balies voor vliegbiljetten. Onder: De praktisch verlaten balies toen de monteurs en mecaniciens in de V.S. vijf grote luchtvaartmaatschappijen lam legden. Dit gebeurde in 1966 en het was de langste staking in de luchtvaartgeschiedenis. Een groot deel van het luchtvervoer lag stil. De vijf gedupeerde maatschappijen verloren \$330 miljoen aan inkomsten. Ongeveer 80 miljoen passagiers waren gedwongen hun reisplannen te annuleren of andere regelingen te treffen. Zaken die nauw met de luchtvaartmaatschappijen samenwerkten, verloren ongeveer een miljard dollar. Dit alles vond plaats omdat de „service” van vliegtuigen door een staking werd stilgelegd.

Foto's: Harold M. Lambert (boven); Wide World (onder)

zoals al die figuren in een oorlogsfilm van Alistair MacLean”.

Zelfs de vakbondsleiders spraken erover als van een „hit-and-run”-taktiek, „anarchie” en „guerrillaoorlog”. „We zullen Mao moeten bestuderen – hit-and-run-taktiek moeten toepassen” zei een propagandaman van de transportarbeidersbond toen New York onder de ergste verkeersopstopping in de geschiedenis leed.

Ondertussen gelastte Consolidated Edison de eerste elektrische „brownout” (ge-

– of, als u het zich kunt voorstellen, een 38-jarige employee van de gemeentereinigingsdienst die eist op kosten van de gemeenschap te kunnen rentenieren. Om die reden werd het zakenleven in de stad praktisch twee dagen stilgelegd.

Een compromisuitstel van de eisen werd op woensdag bereikt, terwijl burgemeester Lindsay gelden uit het staatsbudget probeerde los te krijgen. De rest van de week werd besteed aan enige vrij verbitterde onderhandelingen tussen de gouverneur en

hun werk te haten. Natuurlijk kunnen zij je daarvoor redenen opgeven – kerels zoals ik bijvoorbeeld die de telefoon willen gebruiken.

De telefoniste opbellen en een nummer vragen is een onvergeeflijke daad. De scherpe verbitterdheid druipt langs de lijn, terwijl de overstuur geraakte, overwerkte, vermoeide, gekwelde telefoniste gelaten naar het verzoek luistert van wéér een leeghoofd die de onbeschaamdheid heeft haar dag te verstoren door gebruik te willen maken van de telefoon. Dit soort van telefoon-„assistentie” komt tussen twee haakjes niet maar zo af en toe voor, maar met een eentonige regelmaat. Ik veronderstel dat het de combinatie moet zijn van het leven in een grote stad, veelvuldige lawaaierige dronkenmanspartijen, „conferenties” genoemd en misschien ook de aard van het werk zelf, het uren aan één stuk werken als vervangingsmiddel van een machine, het steken van stekertjes in kleine gaatjes met knippende lichtjes en het trachten alle zomers en lichtjes tevreden te stellen.

Waar is de „geest van dienstverlening” gebleven?

Wat steekt er achter de veranderende houding van onze dienstverlenende klasse? De uitdrukking „dienstverlenende klasse” zelf knaagt al aan de zenuwen van degenen die diensten verlenen. Voor hen betekent service het laagst mogelijk prestige, hoewel service één van de hoogste roepingen van de mens is.

De grondoorzaak van deze houding is niet moeilijk vast te stellen. Overbevolking en gedrang in de voorsteden doet geleidelijk een nerveuze spanning ontstaan die z'n uitweg vindt in toenemende strijdlustigheid – grauwen en snauwen tegen degenen die je wereldje binnendringen.

Velen zijn gefrustreerd in hun werk; in werkelijkheid willen zij iets heel anders doen! Vele werkgevers zeggen dat zij alleen de geestelijk achtergeblevenen en lichame-lijk gehandicapten kunnen aannemen om het „vuilste” van dienstverlenend werk op te knappen – vloeren dweilen, ziekenhuis-ondersteken legen, commodes schoonmaken. Niemand anders wil dit werk aanraken.

In vele opzichten is norske service een totale verloochening van alle christelijke
(Zie verder blz. 24)

Foto: Ambassador College

Wanneer vuilnismannen staken — De steden komen vol te staan met vuilnis wanneer stakers een dergelijke belangrijke dienst plotseling afbreken. Boven: een typisch straatbeeld in Parijs toont het gevolg.

deeltelijke verduistering) van het seizoen.

De volgende dag verergerde de toestand nog – als u zich dat kunt voorstellen. Op dinsdag, 8 juni, breidde de staking zich uit tot alle zuiveringsinstallaties van rioolwater, watervoorzieningen, afvalverbrandingsovens en voedselvoorzieningen aan scholen. Ongeveer vier miljard liter ongezuiverd rioolwater stroomde in de reeds verontreinigde rivieren van New York.

Waarom die furor? Ambtenaren van de gemeentedienst eisten veel hogere salarissen en meer secundaire arbeidsvoorwaarden (zodat zij, evenals alle andere rijke forenzen, 80 kilometer buiten de stad in de voorsteden zouden kunnen wonen). De voornaamste eis was een pensioenregeling die neerkwam op de helft van het salaris van het laatste jaar na slechts 20 dienstjaren

de burgemeester over hoe deze ambtenaren van de gemeentelijke „dienst” tevreden te stellen waren (de loonlijst van gemeentepersoneel slokt meer dan de helft van New Yorks begroting op).

Maar Amerika's onburgerlijke burgerlijke beambten vormen niet het voornaamste onderwerp van dit artikel. Ik spreek hoofdzakelijk over het soort van mensen dat men iedere dag ontmoet – hetzij bij het reizen, hetzij bij het dineren in hotels of door telecommunicatie.

Hebt u wel eens een internationaal telefoongesprek aangevraagd?

Telefoongesprekken aanvragen — een beproeving

Hoteltelefonisten in de grote stad zijn opvallend kort aangeboden en schijnen

Kunnen onze zeeën de wereld voeden?

De zeeën zullen nu extra voedsel moeten verschaffen voor de miljoenen hongerige mensen. Zal het lukken? Of zal onze „laatste voedselbron“ bedreigd worden?

door Jerry W. Webb

TEGEN HET JAAR 2000 zullen „zeeboeren” in diepzeevaartuigen met behulp van op lange afstand bestuurbare oogstmachines de planten in de wouden van zeegras op de bodem van de oceaan oogsten, zo vertellen ons sommige deskundigen.

De zeeën, zo vertellen ze ons, zullen bezaaid zijn met kunstmatige eilanden op „zeepoten” om de rijkdommen van de zee binnen te halen. De eilanden zullen stabiele ankerplaatsen vormen, vanwaar de mens vis als vee zal „hoeden”.

Mensen zullen in hun onderzeese woningen door grote brede ramen uitzien op onderzeese weilanden van algen, waarop kudden „zeekoeien” grazen.

Diepzeeboeren zullen met gebruikmaking van onderzeetractoren en onderzeeboten de oogst binnenhalen van de enorme bedden zeegras, en de „grazende” vissen hoeden. Omhoogstijgende luchtballonnen uit compressiebuizen zouden de vetgemeste vissen bijeendrijven. Zuigslangen zouden de vissen naar schepen aan de oppervlakte transporteren, waar ze „bestraald” (geconserveerd) en verpakt zouden worden.

Robotoogstmachines zouden visscholen opslokken en hen naar visverwerkende vaartuigen omhoogschieten. Researchcentra onder water zouden overal verspreid op de oceanobodem staan – als wegbereiders voor de miljoenen die in de toekomst wellicht hele gemeenschappen op de oceanobodem zullen stichten, ver weg van het overbevolkte, vervuilde aardoppervlak!

Dit is niet zomaar science fiction! Al deze ideeën zijn naar voren gebracht door geleerden, op zoek naar nieuwe voedsel-

Foto: Ambassador College

bronnen voor de steeds toenemende wereldbevolking.

Maar in hoeverre zijn deze toekomstverwachtingen reëel? En hoever zijn wij op het ogenblik met een doeltreffende exploitatie van de oceanische voedselbron gekomen?

De oorsprong van de droom

De voedsel-uit-de-zee-droom waaraan enkele jaren geleden bekendheid werd gegeven, ging uit van theoretische schattingen dat de visopbrengst uit de oceanen vele malen groter zou kunnen worden dan de huidige opbrengst.

De totale biologische produktie van de oceaan wordt geschat op ongeveer 400 miljard ton aan organische stoffen per jaar. Daarbij is inbegrepen de aanwas van het plankton dat de voedselketens van de oceaan tot voeding dient. Aangezien de mens op het ogenblik slechts 60 tot 70 miljoen ton voedsel per jaar uit de zee haalt (slechts een klein deel van de organische produktie van de zee), nemen vele mensen aan dat de oogst uit de oceaan aanzienlijk vergroot zou kunnen worden.

Sommige zeebiologen schatten dat 150 tot 200 miljoen ton voedsel in de zee zo maar voor het grijpen ligt.

Zulke schattingen waren een prikkel voor de mens bij zijn pogingen om door te dringen in het „inwendige” der oceanen ter aanvulling van het steeds groter wordende tekort aan voedsel en eiwitten.

Geleerden in landen zoals b.v. Japan zijn al bezig met de ontwikkeling van nieuwe en verbeterde methoden om vis uit de oceaan te halen. Hun activiteiten hebben nieuwe technieken uit het ruimtetijdperk voor de visserij toegankelijk gemaakt.

Maar deze toenemende exploitatie van vis voor commerciële doeleinden veront- rust vele biologen. In plaats van de aanwezigheid van een onuitputtelijke voorraad aan vis, vertoont de zee veeler tekenen dat de mens gevaarlijk dicht bij „overbevissing” van bepaalde vissoorten komt. Hoewel deze nieuwe technieken uit het ruimtetijdperk de visvangst aanzienlijk hebben vergroot, hebben ze tevens geleid tot een *te intensieve exploitatie*.

De zee is NIET „onuitputtelijk”

Er zijn in het verleden rapporten geweest die aanvoerden dat de uitgestrekte oceanen een enorme voorraadschuur aan

voedsel waren. „Het enige wat we hoeven te doen”, zo luiden de voorstellen, „is dit kant en klare gevinde voedsel in cultuur te brengen en we hebben het antwoord op de crisis van het voedseltekort”.

Maar een nadere beschouwing van deze droom van „oceanische overvloed” laat een minder optimistisch beeld zien.

Ongeveer 90% van de oceanen (bijna drie kwart van het gehele aardoppervlak) is in wezen een *biologische woestijn*. Het brengt maar een heel klein deel van de huidige visvangst op en biedt weinig of geen potentieel voor een grotere opbrengst in de toekomst.

Het grootste deel van de oceaan is te diep voor het licht om er diep genoeg in door te dringen en daar veel leven mogelijk te maken. De grote visgronden van de wereld liggen dicht bij de kust, waar krachtige, opstijgende stromingen de voedingsstoffen naar het oppervlak brengen. Hier gedijt het plankton, het vele plantaardige en minuscule dierlijke leven dat als voedsel dient voor de grotere vissen die door de mens gevangen worden. Deze voedselrijke continentale platten worden nu al vrijwel optimaal afgevist.

Een recente analyse van de beschikbaarheid van vis in de oceaan stelde de maximaal *haalbare* visproduktie op commerciële basis op ongeveer 100 miljoen ton – iets minder dan tweemaal de produktie van 60 miljoen in 1967. Schattingen van een hogere produktie zouden met zich meebrengen dat we naast de grotere vissen die tot dusverre gevangen werden, ook de lagere schakels in de voedingsketen van onze levenspiramide gaan exploiteren, wat neerkomt op roofbouw van zulke primaire voedselbronnen als het plankton.

Het verbouwen van plankton

Plankton – de microscopisch kleine plantjes en diertjes die in de zeeën krioelen – wordt wel de „voedzame soep van de zee” genoemd. In de voedselrijke, koude poolwateren filtreert een jonge blauwe vinvis genoeg plankton om per dag 36 kg aan te komen, en om tegen zijn tweede verjaardag een lengte van twintig meter te bereiken.

Sommige geleerden maken zich voorstellingen van door atoomkracht voortbewogen „walvissen” die scheepsladingen plankton opslokken en deze in de voorraadschuren van de wereld uitspuwen.

„Tegen 1984”, voorspelde eens een geleerde, „zouden planktonkreeftjes wellicht

de belangrijkste aanvulling van de eeuw voor het voedselpakket van de mens kunnen betekenen. . .”

De overvloed aan plankton in de oceanen bracht eens velen tot de overtuiging dat hier op een goede dag het antwoord zou liggen voor de crisis van bevolking contra beschikbaar voedsel. „Vind een oplossing om deze bijzonder voedzame, drijvende eiwitten te oogsten in de nabijheid van de ondervoede landen”, zo redeneerden sommige geleerden, „en we zullen in staat zijn om onze hongerige, overbevolkte wereld te voeden”.

Maar het aanbreken van een tijdperk van planktonbiefstukken en -gehaktballen is nog niet zo zeker als men aanvankelijk had gehoopt. Nog afgezien van het probleem om het juiste soort van plankton dat er rondrijft te vergaren (sommige soorten zijn vergiftig), verschillen deze concentraties van planktonkreeftjes van plaats tot plaats, van seizoen tot seizoen en zelfs van dag tot dag.

In voedselrijke gebieden, zoals b.v. de Noordzee, zou 5000 ton water gefiltreerd moeten worden om 5 kg plankton te verkrijgen.

De belangrijkste vraag is wat er zou gebeuren met de vis hogerop in de voedselketen, als de mens ermee zou beginnen om plankton – de *basis* van de voedselketen in de zee – op grote schaal te gaan exploiteren. De hele ecologie van de oceaan zou in de war gebracht kunnen worden. Het zou hetzelfde zijn als al het vee in de wei te laten verhongeren voor het plezier om het gras waarvan zij leven zelf op te kunnen eten.

Geconcentreerd eiwit uit vis

Geleerden aan het Scripps Institute of Oceanography te San Diego in Californië, maken zich ook zorgen over het overbevissen van bepaalde soorten. Hoewel ze ervan overtuigd zijn dat de vangsten vergroot zouden kunnen worden, weten ze dat de commerciële visbronnen uitgeput zouden kunnen worden, met als gevolg totale uitroeiing.

Het Scripps-onderzoek van de ansjovis langs de kust van Peru toonde b.v. aan dat de visvangst daar zijn uiterste grens had bereikt. Een belangrijke uitbreiding van de exploitatie zou voor de visstand nadelig zijn en deze uiteindelijk ten onder doen gaan.

Het ligt voor de hand dat elke belangrijke uitbreiding van de visvangst in de

wereld zou betekenen dat er jacht gemaakt zou worden op vis die tot nu toe niet werd geëxploiteerd. Maar zelfs dit zou geen plotselinge grote vooruitgang voor de hongerlijdenden in de wereld met zich meebrengen. Er zouden nog steeds problemen van opslag en vervoer, distributie,

snel bederf, verwerkingskosten en de eetgewoonten der consumenten overblijven.

De behoefte aan een kant en klare substantie die over een lange opslagperiode niet ranzig wordt, heeft geleid tot de ontwikkeling van een hoogwaardig visproteïneprodukt. Dit zou een soort aanvullend

eiwitrijk voedingsmiddel zijn. Geleerden beweren dat dit hoogwaardig produkt in vrijwel onbeperkte hoeveelheden aangemaakt zou kunnen worden, en wel omdat *elke vissoort* kan worden gebruikt.

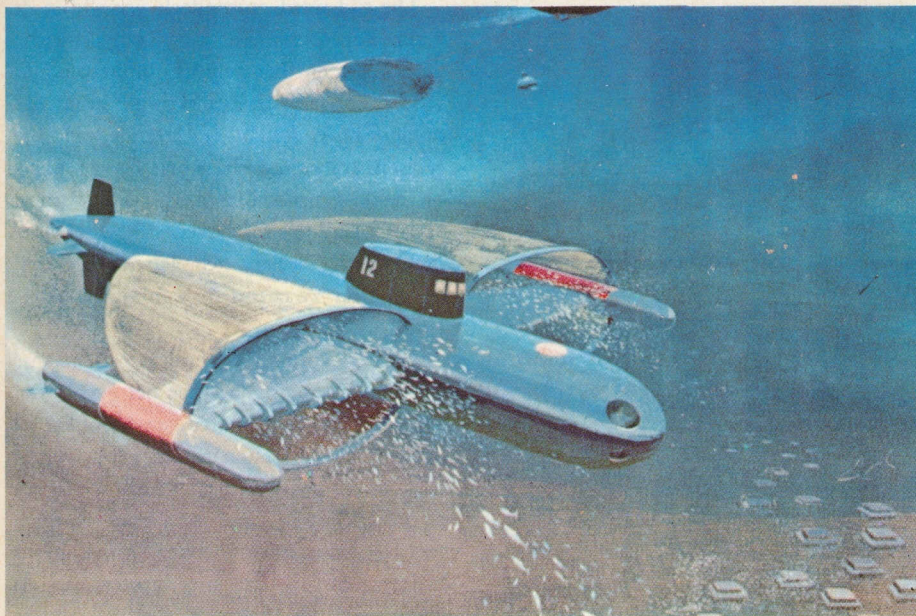
Het gehele dier – kop, ingewanden, schubben, enz. – wordt gemalen, gedroogd en door een chemisch-elektrische verwerkingsmachine gevoerd. Maar aan dit voedingsmiddel zijn vele bezwaren verbonden. Het uiteindelijke produkt is een reuk- en smaakloos, bacterievrij wit poeder. En de gedachte om vismeel te eten dat gemaakt is van welke soort vis ook, in zijn geheel, d.w.z. kop, ingewanden, enz. – zelfs zieke, bedorven vis – stuit vele mensen tegen de borst. Volgens degenen die het ontwikkeld hebben, is het produkt niet schadelijk. Maar ze beseffen dat het nog een hele lange tijd zou kunnen duren voordat het in de ontwikkelde landen als voedingsmiddel aanvaard zou worden.

Zelfs in de ondervoede landen vormt aanvaarding door de consument een probleem – met name daar waar voedsel uit de zee om religieuze redenen taboe is – tot in die mate dat men eerder zou verhongerden dan het te eten.

Een ander probleem is of het economisch uitvoerbaar is. Gordon C. Broadhead, president van Living Marine Resources, Inc. te San Diego, vertelde ons: „Bedrijven zijn failliet gegaan aan 'in-de-zee'-programma's met het geconcentreerde visprodukt. Er is eenvoudig geen vraag naar. Wie wil per slot van rekening in de Verenigde Staten voedsel eten dat uit een concentraat van visdelen is samengesteld? Vooral niet als er biefstuk te koop ligt in de supermarkt". Als dit visprodukt op grote schaal in het buitenland moet worden afgezet, dan moet iemand de kosten voor de productie ervan dragen. Dit kunnen de door armoede getroffen hongerenden, die behoefte hebben aan eten, zich zeker niet veroorloven. En waarom zou men moeten leven van de proteïne van dit visprodukt? Biefstuk smaakt heel wat beter.

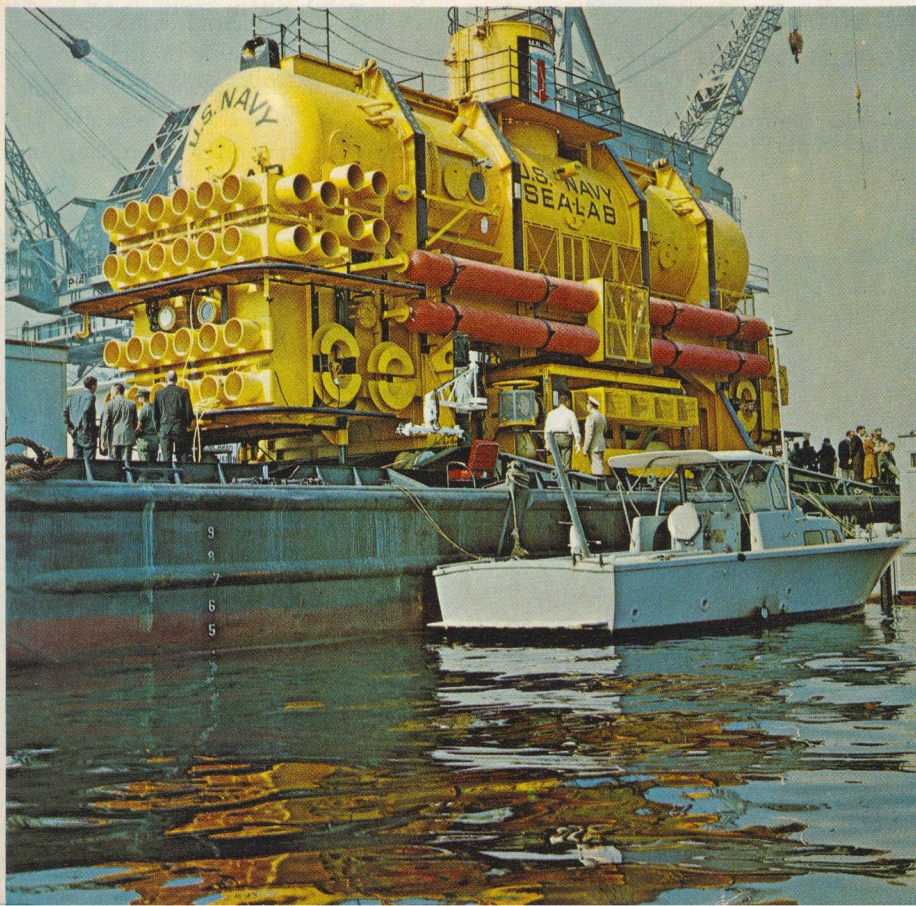
Bovendien blijft er nog het probleem van de beschikbare voorraad vis bestaan! Uiteindelijk is dit visprodukt afhankelijk van de aanvoer van vis. Zal de oceaan in staat zijn voortdurend steeds meer vis te leveren voor de onafgebroken productie van dit geconcentreerde voedingsmiddel – en in onbeperkte hoeveelheden – teneinde

(Zie verder blz. 24)

HET EXPLOREREN VAN DE OCEANEN — Boven: Zoals de tekenaar zich een diepzeevaartuig voorstelt dat ontworpen is om grote hoeveelheden vis uit de diepere lagen van de oceaan op te halen. Onder: Hier ziet u Sealab III, een belangrijk vaartuig voor onderwaterresearch, zoals het onlangs voor duikexperimenten langs de kust van Zuid-Californië verscheen.

Foto's: Seanonics (boven); Ambassador College (onder)

"CIVILITIS"...

Wat steden ons aandoen, en wat wij de steden aandoen

Megalopolis. Het Mekka van de waanzin: de zich steeds uitbreidende agglomeratie van beton, asfalt, staal, steen, glas, aanplakborden, verkeerslichten en schel neonlicht; de kakofonie van grommende auto's, bussen, vrachtwagens en treinen, het loeien van sirenes, het staccato van drillboren, het snerpand gegier van straalmotoren. De stad. Miljoenen mensen wonen erin. Maar is het dit wel waard?

door Garner Ted Armstrong
en Robert Kuhn

WIJ ZIJN zojuist uit Rome teruggekeerd.

Vier en een half uur. Dat was de tijd tussen het opstaan 's ochtends in het hotel tot aan het feitelijke opstijgen van Chiampino, het vliegveld van Rome.

Die tijd werd grotendeels verspild in de verkeersopstoppingen van Rome, waarbij de chauffeur beurtelings binnensmonds vloekte, of half uit het raampje hing, zijn opmerkingen kracht bijzettende met dat typisch Italiaans gebaar dat zowel ongebreidelde geprikkeldheid als nutteloosheid vertolkte – de naar boven gekeerde hand, met de vingers licht gebogen tegen elkaar, op en neer zwaaiend in wanhopige berusting.

Maar al vormen de eindeloze Romeinse verkeersopstoppingen – die het gevolg zijn van veel te veel voertuigen, kronkelend door te smalle straten tussen gebouwen te oud om te gebruiken en te historisch om af te breken – een probleem waarvan toeristen die haast hebben grijze haren krijgen, dan is dat niet groter dan de problemen die praktisch elke belangrijke stad op aarde ondervindt.

Onze kwetsbare woonoorden

Verkeer is wat u iedere dag ziet – wat u iedere dag hoort – waar u zich iedere dag doorheen worstelt. Maar net zo traag, nauwelijks functionerend en ontoereikend zijn de zich uitbreidende constructies voor snelverkeer, de elektriciteits- en watervoorzieningen, de afvoer van rioolwater, het ophalen van vuilnis, de bestrijding van

vervuiling en praktisch alle andere diensten waar het normale stadsleven afhankelijk van is.

Onze steden hebben hun ontwikkeling voleindigd.

Nu kunnen ze gewoon halt houden.

Een ernstige storing in de energievoorziening, een transportstaking, een plotselinge winterstorm – zelfs voortdurende temperatuurswisselingen met als gevolg dodende luchtvervuiling – zij kunnen allemaal de kolossale motorische functies van een stad verlammen.

„Wat mij verontrust”, zei W. Willard Wirtz, voormalig Amerikaans Minister van Arbeid, „is de mogelijkheid dat onze bevolkingscijfers zodanig worden dat een aantal van onze fundamentele voorzieningen zomaar ophoudt te functioneren”. Als rechtskundig adviseur voor stedelijke gelegenheden is Wirtz wezenlijk geïnteresseerd in het onderling verband tussen bevolking en milieu. „Het zou me helemaal niet verbazen als ik op een dag de telefoon zou opnemen en zou merken dat het gehele telefoonnet zojuist was bezweken, louter en alleen ten gevolge van het aantal mensen dat er gebruik van maakt”, zei Wirtz in een bericht van Associated Press.

Naarmate onze steden groeien worden de problemen steeds ingewikkelder.

Steeds meer mensen, die meer elektriciteit, water, goederen en diensten gebruiken, vereisen steeds meer energie, straten

en autosnelwegen, winkels en fabrieken, steeds meer scholen, ziekenhuizen, brandweerposten en politieagenten.

Vandaag de dag zijn de begrotingen van de meeste belangrijke steden het breekpunt al gepasseerd. De besturing van een stad – het handhaven van het leven op een voor de dikwijls miljoenen inwoners enigszins aangenaam peil waarbij elk van hen verwacht datgene te doen wat hij niet laten kan, zonder inmenging van zijn buurman (die dezelfde beweegredenen vrijelijk in daden omzet) – wordt steeds moeilijker.

Zoals die dag ongeveer twee jaar geleden toen het gehele politiekorps van Montreal in staking ging. Op deze „Zwarte dinsdag” van teugelloze relletjes en plunderingen werden twee mensen gedood (waaronder één politieagent), 48 mensen gewond, 7 banken overvallen (bijna 10% van het jaarlijks gemiddelde!), vonden er 17 andere gewapende overvallen plaats, werden er 1000 spiegelruiten gebroken en werd er voor tenminste \$1 miljoen aan goederen bij weerloze winkeliers geplunderd. Verder werd er nog aangifte gedaan van ruim 200 inbraken (het normale dagelijkse gemiddelde was minder dan 50).

De anatomie van een stad

Wat is een stad?

Hoe blijft alles aan het draaien? Waarom is de stad tegelijkertijd zo bovenmatig aantrekkelijk voor miljoenen mensen, maar

minder aangenaam tot op het punt van afkeer voor miljoenen anderen?

Een „stad” is formeel een staatsrechtelijke eenheid – een bestuurd gebied, waaraan door een hogere autoriteit stadsrechten zijn verleend. De grenzen ervan veranderen voortdurend – gewoonlijk bepaald door verouderde en slecht omschreven criteria.

Maar heel weinig pogingen worden er ondernomen, en zelfs nog minder hebben succes, om vast te stellen wat een stad in wezen is of behoort te zijn, en nog minder pogingen hebben met succes de bevolking en het gebied van een stad binnen bepaalde grenzen kunnen houden.

Slechts met tientallen jaren wijsheid-van-achteraf is men begonnen, via programma's voor „stadssanering”, de overkoepelende ordening van een geheel stadscomplex onder ogen te zien.

Ongelukkigerwijs blijken deze programma's gewoonlijk net zo kortzichtig te zijn als het oorspronkelijke stratennet in b.v. Amsterdam of Antwerpen.

Tegen de tijd dat de saneringsplannen voltooid zijn, zijn ze meestal alweer verouderd vanwege de voortdurende massale toestroming van meer en meer inwoners en meer en meer auto's, of door nieuwe, zich snel uitbreidende voorsteden.

Van „wereldsteden” zijn we aangeland bij de moderne term „stedelijke agglomeratie”, d.w.z. vele, vele kleinere steden die geleidelijk zijn samengesmolten tot één kolossaal stadsoppervlak.

Uit zulke agglomeraties, zoals b.v. het vele steden omvattende complex van Los

Foto: Ambassador College

Angeles, zijn termen als „Megalopolis” en „Randstad” ontstaan.

Het ontstaan van een megalopolis

Dr. Herman Kahn, voorheen hoofd van het Hudson Institute, karakteriseerde de groeiende randsteden als een enorme stedelijke bebouwing, ononderbroken over een groot gebied, die uiteindelijk zelfs de grenzen van de Amerikaanse Staten opslokten en overschrijden. „Bosnywash” was een term die hij gebruikte voor de enorme stedelijke bebouwing met als uiterste grenzen die van Boston en Washington (District of Columbia), waarbij inbegrepen waren New York City, Philadelphia, Baltimore en alles ertussenin en eromheen.

Met „San-San” werd het enorme complex aangeduid dat zich uitstrekt van San Francisco tot San Diego, met de uitwas die Los Angeles heet er ergens tussenin. Sommigen zeggen voor de grap dat San-San zich zou moeten uitstrekken van Marysville, juist ten noorden van Sacramento, tot aan Tijuana, net ten zuiden van de grens van Mexico. De nieuwe randstad zou *Mari-juana*, één van haar voornaamste verbruiksartikelen, worden genoemd.

„Chipitts” was de benaming voor de randstad die het gehele gebied van Chicago en omstreken, tot Milwaukee in het noorden, en tot Pittsburg in het oosten, uiteindelijk zou opslokken. Maar dit zou nog slechts het begin zijn.

De wereldbevolking zal tegen 1975 de vier miljard overschrijden. Demografen en bevolkingsdeskundigen schatten dat de wereldbevolking binnen 35 jaar daarna zal *verdubbelen* tot ACHT miljard in 2010, en weer 35 jaar later NOG EENS ZAL VERDUBBELEN!

De meesten van deze extra miljarden mensen zullen naar de grote steden trekken.

Steden groeien langzaam – en veranderen langzaam. Zie Rome, Londen, of Parijs. De huisveringwekkende uitwerking van de technologie op steden, die oorspronkelijk rond karresporen, waterwegen en voetpaden waren opgebouwd, is overal duidelijk zichtbaar.

Menselijke mierenhopen

Maar mensen blijken in feite te *verlangen* naar het stadsleven – de gelegenheid een aangenaam landelijk milieu te verwisselen voor een kleine flat in een enorm gebouw.

Ruim de helft van de Amerikaanse bevolking leeft op minder dan 1% van het land, terwijl 70% van alle Amerikanen samengepakt woont in 250 grote steden. In Australië woont bijna de helft van de bevolking in slechts 2 grote steden. In Engeland, waar van alle landen het urbanisme zich het verst heeft ontwikkeld, woont bijna 90% van de bevolking in steden opeengehoopt. Volgens de huidige ontwikkeling zal tegen het einde van de jaren zeventig ruim de helft van de mensen op aarde in en rond steden elk met een bevolking van meer dan 100 000 wonen.

Over het algemeen geldt: hoe ouder de stad, of door hoe grotere armoede getroffen gettoachterbuurten (vaak etnologisch georiënteerd), des te dichter opeen wonen de mensen.

In Londen wonen 12 000 mensen per vierkante kilometer. In Manhattan is dat 30 000! Delen van Parijs tellen 28 000 per vierkante kilometer en Tokio puilt uit met 31 000 Japanners per vierkante kilometer van de binnenstad.

Als de gehele Amerikaanse bevolking net zo dicht opeen zou wonen als de zwarte en Portoricaanse inwoners van Harlem, zou de gehele Amerikaanse bevolking slechts in 3 van de 5 stadsdistricten van New York City gehuisvest kunnen worden.

Het enige vergelijkbare voorbeeld van zo'n ongelooflijke opeenhoping in alle maatschappijvormingen op aarde zouden de insektenkolonies zijn. Toch is er bij de menselijke opeenhoping geen sprake van enige nauwkeurige regelmaat, zoals dit bij de mieren of de bijen het geval is.

De tragische gevolgen van opeenhoping

Ten einde enige gegevens te verzamelen met betrekking tot waartoe alleen de druk van „te velen” al kan leiden, nam Dr. John Calhoun van het Amerikaanse Nationaal Instituut voor Geestelijke Gezondheid het initiatief ten aanzien van wat „experimentele overbevolking” wordt genoemd. Bij één proefneming sloot Calhoun dertig Noorse ratten op in een kamer van 3 bij 4 meter, die onderverdeeld was in vier met elkaar in verbinding staande hokken. De nesten leken op moderne pensions. De ratten werden zestien maanden lang aan hun lot overgelaten, terwijl de onderzoekers toekeken.

Weldra vermenigvuldigden de dertig ratten zich tot tachtig, en ontstond er een

„rattenachterbuurt”. Toen de bevolking bleef toenemen, zonder inmenging, desintegreerden alle instinctieve gedragspatronen.

Moeders begonnen hun nesten te verwaarlozen en hun jongen in de steek te laten. Vele ratten zwierven verbijsterd en radeloos in het wilde rond. Sommige ratten ontwikkelden zelfs afwijkende seksuele gewoonten, zoals homoseksualiteit. Andere werden kannibalen. Het sterftepercentage van de „rattenstad” steeg tot ongekende hoogte, en overschreed de 90% van alle levende geboorten in de vollere hokken. Het is waarschijnlijk dat bij voortzetting van het experiment de totale bevolking omgekomen zou zijn.

Dit alles vond slechts binnen zestien maanden tijd plaats.

In 1968 bouwden Calhoun en zijn medewerkers enkele „muizenwereldjes” (kleine hokken van blik, van uiteenlopend formaat), in een groot gebouw op het onderzoekingscentrum van dieren verbonden aan het Instituut. In elk hok werden vier mannetjes en vier vrouwtjes geplaatst – en weldra begon de bevolking zich te verdubbelen, en weer te verdubbelen. Veranderingen in het gedrag werden wederom nauwkeurig bijgehouden.

In het grootste „muizenwereldje”, bedoeld voor 100 muizen, voerden 2000 dieren een strijd op leven en dood voor hun voortbestaan.

De gehele sociale orde stortte ineen. Ongemotiveerde fysieke aanvallen waren aan de orde van de dag. Groepen takelden „argelozen” voorbijgangers zonder aanwijsbare reden toe. Moeders verwaarloosden hun jongen. De meeste mannetjes lagen onverschillig hier en daar in 't rond en knaagden aan de staart van andere muizen. Vrouwtjes ontwikkelden agressieve, mannelijke neigingen. De weinige seksuele activiteit waarvan nog sprake was, was gewoonlijk afwijkend en ontaard.

De mannetjes werden te versuft voor pogingen tot voortplanting. De vrouwtjes werden te aanmatigend om het toe te staan – de normale rollen werden volledig omgekeerd.

Een onverwacht resultaat van het onderzoek was het ontstaan van een nieuw soort wezens die zich duidelijk terugtrokken in het een of ander privé-heiligdom van zichzelf en weinig acht sloegen op hun ondraaglijke omgeving. Deze muizen waren urenlang bezig zich te wassen en hun vel schoon te houden.

Het gedrag van de opeengehoopte ratten en muizen was geen opzichzelfstaand verschijnsel. Let eens op twee andere experimenten met opeenhoping.

Herten, katten en — mensen

Ongeveer vijftig jaar geleden werden vijf herten losgelaten op een eiland van ruim 100 ha in de Chesapeake-baai aan de oostkust van de V.S.

Het ging heel goed met ze, totdat er bijna 300 herten waren. Plotseling, zonder aanwijsbare reden, begonnen ze dood te gaan. Weldra bleef nog maar de helft van ze over.

Er was voedsel in overvloed en men kon geen infectie vaststellen.

Maar toch bleven de herten doodgaan — totdat er nog maar 80 overbleven. Lijkschouwing bracht een vreemd feit aan het licht: opvallende veranderingen hadden plaatsgevonden in edele delen die duiden op grote emotionele spanning.

Of we dit nu een prettige uitspraak vinden of niet: de medische autoriteiten menen dat ongeveer de helft van de ziekten die de mens ervaart, van psychosomatische aard zijn, veroorzaakt door geestelijke druk en niet door een werkelijke lichamelijke ziekte. Dit betekent eenvoudig dat vele mensen de ziekteverschijnselen van ruimtegebrek ondervinden, van een hinderlijke, verlamme, verwarrende, chaotische toestand die een heleboel gevolgen kan hebben, waarvoor gewoonlijk als diagnose wordt gegeven: „ziekten” van uiteenlopende aard.

Bij katten is het al niet anders. Opeenhoping van katten, net zoals bij het experiment met de ratten, resulteerde in wat men half humoristisch noemde een „fascistische transformatie... met een despoot aan de top, paria's onderaan, en een algemeen gevoel van onbehaaglijkheid in de gemeenschap waarin de katten... zelden tot ontspanning komen, nooit op hun gemak lijken en waar voortdurend gesist, gesnauwd en zelfs gevochten wordt” (*Saturday Review*, 8 november 1969, citaat P. Leyhausen).

Dit lijkt sprekend op New York, Tokio, Londen of Rome! Mensen zijn niet anders.

Geestelijke achteruitgang

We maken onderscheid tussen „psychologische achteruitgang” en „fysiologische achteruitgang”. Dat is veel te simplistisch — de twee zijn bijzonder nauw met elkaar verbonden.

Geestelijke spanning (de belangrijkste reactie van een menselijk wezen op het leven in de 20 eeuw) veroorzaakt meteen een heleboel lichamelijke problemen — hoge bloeddruk, aderverkalking, hartkwalen, leverziekten, maagzweren, spijsverteringsstoornissen, uitputting, astma, slape-loosheid, nachtmerries, hoofdpijn, verminderde weerstand tegen infectieziekten, endocriene (klier-) stoornissen van allerlei aard en andere voor het stadsleven kenmerkende ziekteverschijnselen.

Vele vooraanstaande artsen zijn van mening dat een heel groot percentage (40, 60, of volgens sommigen zelfs 90%!) van alle fysiologische problemen teruggevoerd kunnen worden op geestelijke spanning, waarbij de stedelijke gebieden de hoofdschuldigen zijn, zoals het volgende onderzoek aantoonde.

Een diepgaand achtjarig onderzoek onder leiding van een team van vijf personen van het Cornell Medical Center van het New York Hospital van 1660 personen die in het centrum van Manhattan wonen en/of werken, toonde aan dat minder dan één op de vijf onderzochten (18,5%) als geestelijk gezond kon worden geclassificeerd! Ruim vier van de vijf New Yorkers vertoonden enkele symptomen van psychologische kwalen, terwijl één op de vier aan neurosen leed die ernstig genoeg waren om zijn dagelijks leven te verstoren. Voor de gehele stad zou dat neerkomen op ongeveer 2 miljoen mensen die geestelijk ernstig ziek zijn, 4½ miljoen met lichte geestelijke stoornissen en slechts 1½ miljoen die geestelijk gezond zijn!

Het Cornell-team van het New York Hospital kon geen enkel bewijs vinden ter ondersteuning van de gedachte dat deze geestelijke stoornissen het gevolg zouden zijn van een opzichzelfstaande traumatische gebeurtenis waardoor men „afknapt”, of die fungeerde als de spreekwoordelijke „druppel die de emmer deed overlopen”. Veeleer is een *levenslange spanning* — een voortdurende opeenstapeling van mentale restricties, druk, schokken en aftakeling (d.w.z. een levenslang wonen in een stad) — de meer logische schuldige.

Het „leven” in New York

Een kijkje in het leven van de typische New Yorker bevestigt dit. De bleke gezichten van de forensen in de metro lijken op een uiterst vermoeide dag te duiden — maar het is pas half negen in de morgen! De post komt niet op tijd, de taxi's zijn

vol, de telefoonverbindingen zijn overbelast. 100 decibel is een normaal intensiteitsniveau voor het lawaai overdag. In de woorden van Felix Riesenbert die het New York van enige jaren geleden beschrijft: „Stad van timmerlieden zonder hout, van loodgieters zonder genade. Stad van rommelende centrale verwarmingen, van onnutte opzichters. Stad waarin geen plaats is om te sterven...”

„Stad in vuur geschapen. Stad van eindeloze twistgesprekken. Stad van eindstations, stad van uitgangen, stad van de laatste poging. Stad waarin niemand weet of hij komt of gaat.”

Het metabolisme van New York City

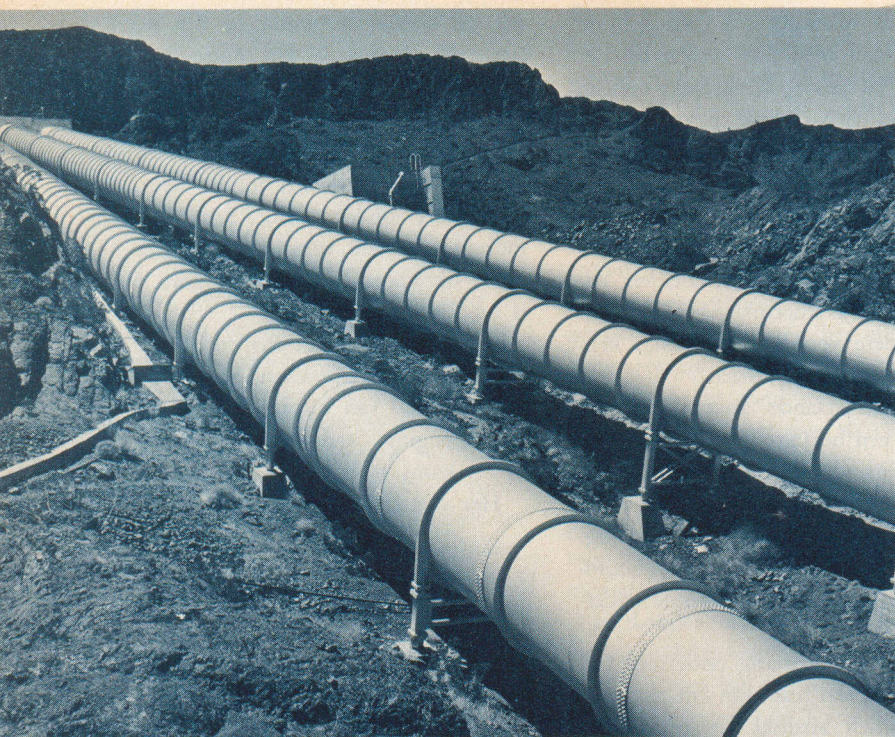
GEDRANG VAN FORENSEN —
De forensentreinen van Tokio vervoeren regelmatig twee- tot driemaal zoveel reizigers dan waarop zij maximaal berekend zijn.

Foto: World Bank

— het komen en gaan, de fitnesses van het zakenleven, het forensen van lome, warme lichamen — dit alles is een kwestie van logistiek die de beste generaal zou verbijs-teren. Maar het vindt tweemaal per dag plaats, vijf of zes dagen per week, in het jachtige New York City.

Op een normale werkdag worden de

ANATOMIE VAN EEN STAD — Om een wereldstad van 8 miljoen mensen (de bevolking van New York b.v.) van haar dagelijkse behoeften te voorzien, heeft men nodig: 5 miljard liter water (links boven), 240 kolenwagons (links) van elk 100 ton en het equivalent van 2700 spoorwegwagons delfstoffen voor de industrie.

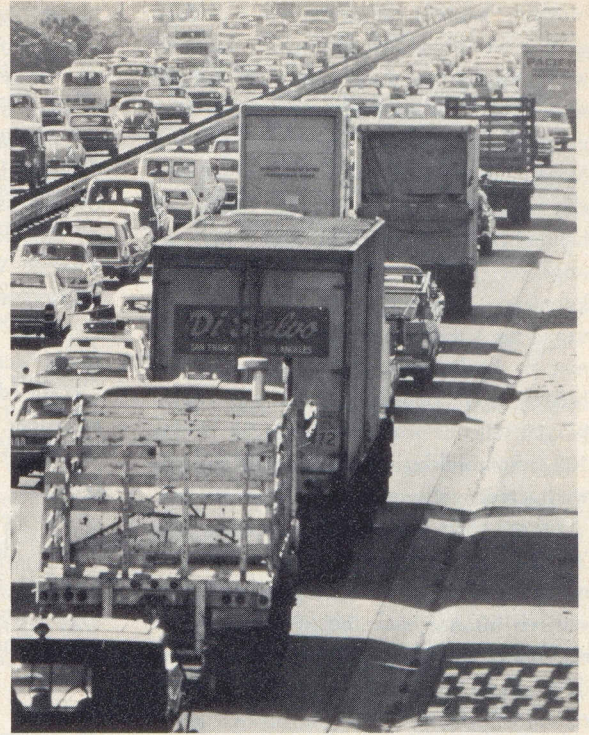
Dezelfde wereldstad moet beschikken over 4000 stuks rundvee (rechts), die dagelijks geslacht worden om het gemiddelde van 150 gram rundvlees per persoon te verschaffen. In totaal worden elke dag 16 000 ton levensmiddelen per vrachtwagen aangevoerd (geheel rechts boven), op de markt gebracht (rechts boven) en in de stad opgegeten (onder).

Een deel van het „VUIL“ bestaat uit 20 000 ton vaste afval, ongeveer 2 kg per persoon, dat dagelijks wordt geproduceerd (blz. 20, bovenaan).

Foto's: boven v.l.n.r. — MWD, Ambassador College;
links — Ewing Galloway; rechts — Bob Taylor;
onder — Ambassador College

bureaus, winkels, fabrieken en regeringsgebouwen in het zakencentrum van „lower” Manhattan door ruim 2,2 miljoen werknemers tot barstens toe gevuld. Volgens één schatting zou dat deel van Manhattan ten zuiden van 61st Straat zich elke werkdag met 3 miljoen hoofd- en handarbeiders vullen. Dit komt neer op ongeveer 100 000 mensen per vierkante kilometer, 1000 per ha, of wel een ruimte van 3 bij 3 meter per persoon. Natuurlijk niet in horizontaal aan elkaar grenzende hokjes, maar opgestapeld in vele verdiepingen tellende wolkenkrabbers. In slechts 500 stratenblokken werkt de helft van alle werknemers in loondienst op Manhattan.

Deze springvloed van mensen rolt 's ochtends de stad in, en in de late namiddag er weer uit met gebruikmaking van een uitermate overbelast vervoersapparaat. Deze monsters-op-wielen van 300 pk die zuurstof verslinden en smog uitspuwen terwijl ze onze ego's strelen, hebben geluk wanneer ze in 1971 met een vaartje van tien km per uur door Manhattan kunnen kruipen. Vergelijk dit met de 18 km per uur van één paardekracht (een levende, voor een rijtuig gespannen) in 1907. Dit feit alleen al, als grappige vergelijking, maakt van de „Plezierstad” een aanfluiting.

Maar de ongemakken van het verkeer en de slechter wordende stedelijke voorzieningen zijn werkelijk nog van ondergeschikt belang in vergelijking met de dieperliggende sociale kankergezwellen van misdaad, drugverslaving, armoede, door ratten vergeven „maatschappelijke tehuzen”, en een stadsbestuur dat machteloos is om ongeacht welk van deze problemen aan te pakken.

De dieperliggende problemen van New York

Waar de arbeiders wonen – enkele wijken in Harlem, Brownsville of Bedford-Stuyvesant – kent men in enkele gedeelten ook een dichtheid van 77 000 mensen per vierkante kilometer, maar daar heeft men niet het voordeel van wolkenkrabbers om de bevolkingsdichtheid in de hoogte af te reageren. Onder druk van de onmenselijkste levensomstandigheden zijn vechtpartijen en berovingen onder deze negers, Portoricanen en vertegenwoordigers van praktisch elke etnologische groep ter wereld meer regel dan uitzondering – terwijl geslachtsziekte, kindersterfte, tuberculose, analfabetisme, drugverslaving, alcoholisme en misdaad ettelijke percentages hoger

liggen dan in enig ander deel van de stad... of van de Verenigde Staten... of van de wereld.

Wat is er mis?

Om te beginnen is New York een staatsrechtelijk anachronisme, met een overheidsstructuur ongeveer zoals die van de kibbelende Balkanstaatjes van vóór de Tweede Wereldoorlog, of van de feodale stadstaten uit het Europa van de middeleeuwen. Bijna 1500 elkaar beconcurrerende gemeentelijke bestuursorganen en speciale districten wedijveren om gelden en macht. En de begroting van New York, die direct volgt op die van de Federale regering, koopt niets anders dan een gestadig slechter wordende dienstverlening. Terwijl de bevolking van New York gedurende 30 jaar aldoor op 8 miljoen is blijven staan, is de begroting van de stad van 1 miljard tot 8 miljard omhooggeschoten. Daar zijn vele oorzaken voor, maar het zij voldoende hier te zeggen dat de kosten *per persoon* voor verpleging in een ziekenhuis in New York 10 maal zo hoog zijn als in een middelgrote stad (100 000 tot 300 000 inwoners) en dat het politiekorps er per inwoner driemaal zo groot is.

De jaarlijkse begroting van New York, op het ogenblik ongeveer \$8 miljard, overschrijdt de gezamenlijke begrotingen van de 25 daarop in grootte volgende steden in de V.S. De kosten stijgen volgens een meetkundige reeks met de omvang van een stad, en New York is duidelijk boven het hanteerbare formaat uitgegroeid.

Aangezien een beschouwing van het enorme New York City als geheel ons begrip te boven gaat, gaan we ons eens concentreren op één enkele Newyorker. Zelfs door een dag met hem door te brengen, kunnen we ons nog maar amper voorstellen hoe een monsterstad functioneert.

Een dag in het leven van een Newyorker

Ongeveer 140 miljoen Amerikanen worden elke morgen wakker in een z.g. „Standard Metropolitan Statistical Area”, de definitie bij de volkstelling voor de bijna 250 stedelijke agglomeraties met meer dan 50 000 inwoners. Ongeveer 50 miljoen Engelsen en 14 miljoen Nederlanders en Belgen wonen ook in zulke stedelijke regio's, maar laten wij slechts één persoon, een Newyorker, in beschouwing nemen.

Hoe verloopt een gewone dag voor hem?

Om te beginnen wast hij zijn gezicht met koud water, neemt een douche, trekt de W.C. door en poetst zijn tanden. Daar verwijnen ongeveer 115 liter *water* mee. Tegelijkertijd brengen acht miljoen andere Newyorkers, tussen 6 en 9 uur 's ochtends, het totaal op ongeveer 900 miljoen liter water, alleen al voor persoonlijk gebruik!

Iets over water. Ieder mens verbruikt ongeveer 200 liter per dag voor persoonlijk gebruik alleen: 4 liter om te drinken, 25 om kleren te wassen, 20 om zichzelf te wassen, 100 voor een douche of bad en elke keer 10 liter voor het doorspoelen van de W.C. Maar dit is een microscopisch klein percentage van ons waterverbruik per hoofd in de steden. Het rechtstreeks waterverbruik in de steden is viermaal zoveel, ongeveer 750 liter per persoon. Maar als u de enorme hoeveelheid water in aanmerking neemt die nodig is voor alle treden op de ladder van de voedselconsumptie, dan ligt het waterverbruik per persoon in de Verenigde Staten ergens tussen de 6000 en 7600 liter per dag.

Bijvoorbeeld: om een sneetje brood te produceren is ruim 130 liter water nodig; 100 gram groente vereist 2500 tot 4000 liter, een beker melk bijna 20 000 liter en een pondje vlees 200 000 liter water (Georg Borgstrom, *The Hungry Planet*, blz. 414). Natuurlijk is bij deze getallen al het regenwater inbegrepen dat nodig is voor het drinken van vee en om genoeg gras te laten groeien voor het voeder, om het produkt in te vriezen, te vervoeren, te verwerken en op te slaan.

Dat is dan het waterverbruik 's ochtends. Daarna scheert de heer Doorsnee zich hoogstwaarschijnlijk met gebruikmaking van *elektrische stroom*. Het is niet mogelijk precies na te gaan hoeveel elektrische wekkers, elektrische tandenborstels, elektrische ovens en elektrische scheerapparaten elke morgen precies om 8 uur stroom gebruiken, maar sinds 1930 is in de steden de dagelijkse piek van elektriciteitsgebruik elke tien jaar *verdubbeld* en beloopt dit thans 314 miljoen kilowatt.

Na het gebruik van die liters water en die kilowatts elektriciteit ontbijt mijnheer Doorsnee – sinaasappelsap, twee eieren, brood en boter. Dit alles is mogelijk gemaakt door een enorm apparaat voor *voedselaanvoer* en *gasverwarming*. Neem eens een kijkje achter de coulissen van de voedsel- en brandstofvoorrading van uw stad.

De stad — een goed bevoorraad schip

Elke morgen, even na 4 uur, bij het gloren van de dageraad boven de slapende stad, komen de autosnelwegen tot leven — niet met forensen, maar met honderden vrachtwagens met oplegger die zich naar het stadscentrum spoeden met de dagelijkse voorraad aan verse levensmiddelen. Ze komen bijeen in groothandelscentra, rijden vervolgens naar markten en distribueren hun dagelijkse last lang voordat degenen die 's ochtends hun boodschappen doen, hun huis verlaten hebben.

Het metabolisme van een stad lijkt heel veel op de goed beraamde bevoorrading van een schip dat een „cruise” gaat maken. De *Princess Italia* zal b.v. een voorraad innemen van ongeveer 34 000 kg levensmiddelen voor een 14-daagse pleziertocht met 420 passagiers en 250 bemanningsleden aan boord, een totaal van iets minder dan 10 000 passagiersdagen.

Stelt u zich eens voor wat een megalopolis van 10 miljoen inwoners elke dag moet „inladen” — ongeveer duizend maal wat de *Princess Italia* voor een 14-daagse tocht inneemt!

Voor een gemiddelde dag wenst mijnheer Doorsnee de volgende gevarieerde inkoop te doen:

- 150 gram rundvlees
- 100 gram varkens-, lams- en kalfsvlees
- 15 gram vis
- 60 gram kip
- 1 ei
- 15 gram kaas
- ½ liter melk
- 75 gram boter en andere vetten en oliën
- 175 gram verse vruchten, sap en verwerkt fruit
- 200 gram groente, ongerekend groente uit eigen tuin
- 75 gram aardappelen
- 30 gram meloen
- 120 gram suiker
- 150 gram tarweprodukten
- 60 gram andere graanprodukten
- 1 blikje bier
- 60 cc wijn en andere alcoholhoudende dranken
- 8 sigaretten of sigaren, en
- 1 kop koffie, thee of cacao

Zelfs zonder de koffie, sigaretten en het bier bedraagt het gemiddelde 2 kg per persoon per dag (½ liter melk en de andere 1½ kg zijn vaste levensmiddelen). Dit is de gemiddelde consumptie per persoon (alle leeftijden in beschouwing genomen)

in de Verenigde Staten, volgens het kwartaalrapport *National Food Situation* van het Amerikaanse Ministerie van Landbouw.

Vermenigvuldig dit eens met een gezin van vijf personen en u komt op 10 kg levensmiddelen, die dagelijks vervoerd, aan de markt gebracht, gekocht, toebereid en gegeten moet worden. Vermenigvuldig dit tot de omvang van New York City, en u komt op het astronomische getal van 16 000 ton levensmiddelen *per dag!*

Alleen al om elke Newyorker van 150 gram rundvlees en 60 gram kip te voorzien moeten er *dagelijks* 4000 stuks rundvee en 300 000 kippen geslacht, schoongemaakt, bewerkt, ingevroren en bezorgd worden!

Volgens sommige schattingen heeft New York City ten hoogste voor een week levensmiddelen in voorraad. Een transportstaking, of enige andere onderbreking in de handel, en de stad zou kunnen sterven. Weinig mensen beseffen hoe kwetsbaar wij stadsbewoners eigenlijk zijn.

Verdere aanvoer: brandstoffen, delfstoffen en andere grondstoffen

Na het verorberen van een haastig ontbijt en het lezen van enkele bladzijden van de *New York Times* (de nachtwake voor het produceren van een ochtendblad is een verhaal op zichzelf) draait mijnheer Doorsnee het contactsleuteltje in zijn auto om. De motor slaat aan. *Energie uit brandstof.*

Waar komt die brandstof vandaan? Als mijnheer Doorsnee 20 km moet rijden om op zijn werk te komen (een conservatieve schatting) verbruikt hij ongeveer 4 liter benzine; op zijn terugreis weer 4 liter. Zijn vrouw verbruikt ongeveer een gelijk aantal liters voor haar dagelijkse boodschappen.

Op een gemiddelde dag verbruikt elke inwoner 1 kg motorbrandstof, 2½ kg aardgas, 2½ kg stookolie en 3 kg steenkool. Totaal: 9 kg, voornamelijk verbruikt door de industrieën van de stad, niet door mijnheer Doorsnee zelf. Maar niettemin is zijn aandeel 9 kg (*Scientific American*, „The Metabolism of Cities”, sept. 1965, blz. 180).

Maar waar komen al deze brandstoffen vandaan? Bijna 50 liter voor een gezin van vijf personen. De motorbrandstof en een groot deel van de stookolie komen in de tankauto's van plaatselijke raffinaderijen. De steenkool komt in eindeloze kolenwagons die over het Amerikaanse spoorweg-net snellen. (Er is dagelijks een keten van 240 volle kolenwagons nodig alleen om de stad New York voor één dag van

energie te voorzien). De totale dagelijkse behoeften van New York aan brandstoffen: 76 000 ton.

Dat zijn niet alle natuurlijke rijkdommen die mijnheer Doorsnee dagelijks verbruikt. Op deze lijst van delfstoffen voor de industrie komen verder nog stoffen voor die hij niet rechtstreeks gebruikt, maar waarvoor hij niettemin verantwoordelijk is.

- 25 kg zand, kiezel en stenen
- 5 kg klei, cement, gips, zout, enz.
- 2,5 kg ijzererts en ertsen van ijzer-verbindingen
- 1 kg hout, papier en natuurlijke vezels

0,25 kg non-ferro-ertsen en -metalen

Het totaal van zulke delfstoffen komt neer op nagenoeg 34 kg per dag, een hoeveelheid die u nauwelijks kunt optillen. Maar het totale aandeel van New York bedraagt 270 000 ton dagelijks, een Herculese taak voor de plaatselijke handel en industrie.

De totale dagelijkse aanvoer voor mijnheer Doorsnee, alleen op deze vier fundamentele terreinen, bedraagt: 2 kg levensmiddelen, 9 kg brandstoffen, ±34 kg delfstoffen en ongeveer 760 liter water (alleen rechtstreeks stadsgebruik). En voor New York City per dag? 16 000 ton levensmiddelen, 760 000 ton brandstoffen, 270 000 ton delfstoffen en 5 miljard liter water! Een behoorlijke dagtaak voor de vele honderdduizenden die werken voor de dienstverleningsbedrijven van New York.

Vuil erin — vuil eruit

De stad is een enorme muil waarin eerbiedig het hartebloed van een land wordt gestort. En zulke reusachtige consumptiegewoonten hebben een huiveringwekkende, kolossale uitwerking op de omgeving en op het gehele land als zodanig.

We hebben gezien wat er elke dag een stad ingaat. Laten we nu eens kijken naar wat er uitstroomt. In Los Angeles b.v. is dat duidelijk zichtbaar (de „smog” kan al op een afstand van 300 km gezien worden, maar een groot gedeelte der afvalprodukten van de stad New York is volslagen onzichtbaar, met inbegrip van de meeste vormen van luchtvervuiling).

De 760 liter water die mijnheer Doorsnee gebruikt, wordt snel omgezet in ongeveer 600 liter rioolwater. De weggegooiden verpakking van zijn levensmiddelen en andere voorwerpen produceren dagelijks zo'n 2 kg vaste afval. En de brandstoffen die hij verbruikt leveren bijna een ½ kg

kolendamp en nog eens een ½ kg van de vier andere belangrijkste luchtvervuilers op.

New York produceert iets meer dan het nationaal gemiddelde van al deze vervuilers: 760 liter rioolwater per persoon, 2½ kg vaste afval en ongeveer 1 kg luchtvervuilers. De dagelijkse totalen? Ruim 5 miljard liter rioolwater, 20 000 ton vaste afval en 16 000 ton „smog”. En de vuilnismannen willen gaan staken.

Maar afvalstoffen vormen niet de enige „prestatie” van de modernste wereldstad van de mens. Kijk eens naar de literatuur, kranten, tijdschriften en boeken die elke dag worden gepubliceerd (met wat pornografie in elk van deze categorieën) in een enorm wetenschappelijk centrum als New York City. Hoe staat het met de kennis (of verval?) die in New York op honderden scholen door duizenden onderwijskrachten aan een miljoen leerlingen en studenten wordt overgebracht.

De plannen, ontwerpen, verwachtingen, dromen, ruzies op overheidsniveau, pogingen om te besturen, de eindeloze gesprekken – dit maakt alles deel uit van de „software” van steden.

Dan is er nog de onverschillige meerderheid, de ontevreden massa, zij die de dag doorkomen met niets te doen, en zij die met zweten en zwoegen moeizaam de touwtjes aan elkaar knopen. Wat betekenen al hun prestaties – voor hen zelf en voor een land? In vele gevallen ellende, spanning, eenzaamheid: een baan die niets heeft uit te staan met het leven; een leven dat niets heeft uit te staan met vreugde, liefde, succes, vrede. Heden ten dage kennen we teugelloze misdaad, armoede die opnieuw de kop opsteekt, onzekerheid, langzaam werkende vergiften in de lucht, het water en in het voedsel – en zelfs in de literatuur – ziekte, spanning en een vroege dood.

Zijn steden werkelijk beschaafd?

Steden geven, globaal gezien, de totale prestatie van de mens in zijn gehele geschiedenis weer. Dit moet dus zeker datgene zijn waarvoor de mens gedurende al zijn wederwaardigheden op aarde gestreefd heeft. Steden hebben enkele fantastische vindingen, kunstwerken, bouwwerken en personen voortgebracht. En veel en veel méér vernietigende vindingen, absurde kunst, achterbuurten en misdadigers van allerlei soort.

Steden.

Kunnen zij blijven voortbestaan?

Horen zij dat eigenlijk wel? □

„SERVICE” MET EEN SNAUW

(Vervolg van blz. 12)

beginselen en toont het de zwakheden van de medemens aan. Zoekgeraakte bagage en grove woorden reflecteren de opstandigheid van onze eeuw. Wij leren ons NERGENS meer iets van aan te trekken.

Ik geloof dat het Elbert Hubbard was die eens zei: „Als ik voor iemand werkte, zou ik ook voor hem werken. Ik zou niet een gedeelte van de tijd voor hem werken en hem de rest van de tijd tegenwerken. Ik zou óf de hele tijd voor hem werken, óf ik zou helemaal niet voor hem werken.”

Misschien is dat een goede raad voor overstuur geraakt dienend personeel of voor hen die werk hebben dat zij haten. Ik heb geen nauwkeurige statistische ge-

gevens die de mate van bevrediging aangeven van mensen in hun werk – maar te oordelen naar de ongelukkige gezichten, zou ik denken dat zij die hun werk werkelijk lonend, opwindend, uitdagend en bevredigend vinden, zwaar in de minderheid zijn.

H. Wentworth Eldridge, de uitgever van een indrukwekkend boek van 1200 bladzijden getiteld *Taming Megalopolis* schreef in zijn voorwoord dat „er geen nieuwe en stralende steden zullen zijn zonder *nieuwe* en stralende mensen in de een of andere, op het ogenblik nog niet volkomen duidelijke, wederzijdse verhouding”.

Dat is de sleutel – *nieuwe* en *stralende mensen*. Het „nieuwe” is een verandering van instelling en het „stralende” komt door die laatste sigaret uit te drukken, een goed lang bad te nemen, schone kleren aan te trekken en een blij gezicht te zetten.

Service met een glimlach.

Laten we het terugbrengen. □

Zeeën de wereld voeden?

(Vervolg van blz. 15)

een *steeds toenemende* wereldbevolking te voeden?

Andere zogenaamde
„mogelijkheden”

Er zijn nog andere voorstellen om de visproductie op te voeren. Sommige theorieën gaan uit van het stimuleren van de natuurlijke processen van de voedselketen in de zee.

Dit zou uitbreiding van de voedselrijke gebieden van de oceaan met zich brengen. In dit project laat zich de analogie met het verspreiden van onnatuurlijke meststoffen op bouwland onderkennen. Dit zou betekenen dat er uit de zeeën gehaald zou worden wat erin zit, net zoals de mens met zijn bouwland gedaan heeft.

Men speculeert erop dat de mens de groei van de zee flora en -fauna door „bemesting” van de zee zou kunnen stimuleren. John D. H. Strickland, een bioloog aan het Institute of Marine Resources van de Universiteit van Californië, verklaarde echter dat, zelfs al werden alle stikstofmeststoffen ter wereld in de oceaan

gestort, dit de vruchtbaarheid van het plantaardig en dierlijk leven slechts in een gebied niet groter dan de Noordzee zou verhogen.

Dat kleine gebied zou onmogelijk genoeg vis kunnen voortbrengen om zo'n grote uitgave voor kunstmest te rechtvaardigen. Het onderstreept alleen maar datgene waarop deskundigen op een internationale conferentie te Moskou reeds wezen: zelfs met de vooruitgang in de huidige moderne wetenschap en techniek blijken de voedselbronnen van de oceaan nog sterk beperkt te zijn. Zelfs op dit ogenblik staan de beschikbare voedselbronnen van de oceaan bloot aan overbevissing en – tot grote verontrusting van oceanografen – aan de *nieuwe bedreiging* van toenemende *vervuiling*.

Een bedreiging voor
riviermondingen

Het zijn de trechtervormige riviermondingen langs de kusten van de continenten die het sterkst door de vervuiling worden getroffen. En juist die vormen de paaigebieden en de voedingsgronden voor de vis en een bron van inkomsten voor onze commerciële visserij. Kijk eens wat er ten gevolge van de vervuiling met onze visstand gebeurt.

Lood afkomstig uit auto-uitlaatgassen slaat neer in het noordelijk deel van de

Grote Oceaan en van de Atlantische Oceaan. Volgens Dr. Clair Patterson van het California Institute of Technology zou deze loodneerslag uiteindelijk het evenwicht tussen de mineralen in de oceaan in de war kunnen sturen en de loodvergiftiging bevorderen.

De toenemende *olievervuiling* bedreigt niet alleen het leven in de zee, maar ook langs onze kusten, en doodt vissen en zeevogels.

Resten van DDT werden in het vet en de lever van pinguïns en zehonden aangetroffen, zelfs tot in de poolgebieden! De voortdurende circulatie en concentratie van verdelgsmiddelen in de voedselketens van de oceaan vormen een ernstig probleem voor onze commerciële visstand.

De technologische ontwikkelingen op het land versnellen de toevloeiing van metaalhoudende vervuilers, zoals b.v. kwik, naar onze wateren. Besmetting door kwik wordt als een „heel ernstige, potentieel catastrofale bedreiging” voor het milieu aangemerkt.

En op het ogenblik vormt het storten van radioactieve stoffen in rivieren en zeeën een potentieel gevaar voor de toekomst.

Kunnen onze oceanen de wereld voeden?

In plaats van een plotselinge grote doorbraak op het gebied van het onttrekken van voedsel uit de oceaan naderbij te brengen, verontreinigt de mens in toenemende mate het leven zélf dat daarin aanwezig is. Hij knoeit ermee en dreigt het te vernietigen!

Ondanks alle voorstellen die eens werden gedaan om de voedselbronnen van de oceaan te gebruiken voor de instandhouding van de mensheid, zijn vele zeebiologen niet te optimistisch gestemd ten aanzien van de mogelijkheden. Toen we geleerden en biologen aan vooraanstaande oceanografische instituten in Zuid-Californië daarover vragen stelden, waren ze het er allen over eens dat het voedsel van de oceanen *nooit* het uiteindelijke antwoord zou vormen op de kretten van uitgehongerde miljoenenmassa's.

Het is hoog tijd dat wij ophouden met de uitbuiting van zowel de oceanen als ons bouwland en dat we ons concentreren op andere problemen die de mens nog niet heeft opgelost. Deze uitbuiting zal b.v. niet het groeiende bevolkingsprobleem oplossen. Alleen mensen kunnen dat probleem oplossen.

HOE uw abonnement op De ECHTE WAARHEID betaald wordt

Velen vragen zich af: „WAAROM kan ik zelf mijn abonnement niet betalen? HOE kunt u een tijdschrift van zo'n gehalte uitgeven zonder advertentie-inkomsten?”

Deze organisatie werkt op een manier die niemand ooit toegepast heeft. Dit gehele wereldomvattende werk is zeer klein begonnen. De hoofdredacteur had in 1933 in Eugene, Oregon, VS, een serie lezingen gehouden over de wetten voor succes in het leven. Het mislukken van de enkeling én de collectieve problemen van de gehele wereld zijn de resultaten van verkeerde principes, die de drijfveren van onze menselijke samenleving uitmaken.

De levensopvatting van deze wereld werkt volgens de filosofie die het *ik* in het middelpunt zet — de filosofie van het krijgen, verwerven, nemen; van afgunst, jaloezie en haat. De lezingen keerden deze aanpak geheel en al om en lieten zien dat de weg naar *werkelijk succes* — vrede, geluk en overvloedig welzijn — *de weg is van onbaatzuchtige belangstelling voor anderen gelijk aan die voor het ego, m.a.w., de weg van geven, dienen en samenwerking.*

De reactie hierop was verrassend en enthousiast. Een aantal levens onderging een radicale ommezwaai. Het radiostation KORE en ongeveer een twaalf andere mensen met zeer beperkte middelen, boden aan regelmatig bij te dragen om via de radio meer mensen van deze kennis op de hoogte te stellen.

Zeven jaar lang had de hoofdredacteur zich een maandblad voorgesteld met de naam *The PLAIN TRUTH*. Door het op een mimeograaf te „drukken” lag de weg daartoe nu open.

De eerste week van januari 1934 kwam het programma *The WORLD TOMORROW (De WERELD VAN MORGEN)* voor het eerst in de ether. Op de eerste februari van

dat jaar maakte *The PLAIN TRUTH* haar heel bescheiden debuut. De reactie erop was verheugend. Het was iets *anders* — iets *goeds* — iets wat *broodnodig* was — iets dat sprankelend van leven was!

Er werd niet om bijdragen gevraagd. Het verkondigde de weg van het *geven* en het programma moest toepassen wat het voorstond. Een klein aantal financiële medewerkers sloot zich *vrijwillig* bij ons aan. Langzaam maar zeker werden luisteraars en lezers vrijwillige Medewerkers. Zij wilden graag een aandeel hebben in het uitbreiden van dit unieke en zo nodige Werk.

De groei scheen langzaam, maar hij was regelmatig en ononderbroken, en bedroeg ongeveer 30% per jaar. Die groei heeft 36 jaar lang aangehouden. Wij stonden de WEG van het GEVEN voor, niet die van het nemen. Voor ons tijdschrift of andere literatuur een prijs te bedingen leek ons hiermee niet in overeenstemming te zijn en daarom hebben wij het nooit gedaan.

Hoewel u niet voor uw eigen abonnement kunt betalen, aanvaarden wij in dank bijdragen die vrijelijk gegeven worden. Wij verzoeken het publiek echter nooit om geldelijke steun.

Wij *geloven* in wat we doen en in DE MANIER waarop het gedaan wordt. Onze steeds groeiende kring van vrijwillige Medewerkers gelooft er ook in en geeft blijmoedig van hun inkomen, opdat wij, met hen, deze waardevolle geheimen voor succes aan een steeds groter aantal lezers, luisteraars en kijkers kunnen GEVEN. Deze activiteiten oefenen nu een dynamische invloed uit op 150 miljoen mensen over de gehele wereld.

Onze Medewerkers sluiten zich bij ons aan in een oprecht DANK U WEL omdat u ons het genoeg gunt u van dienst te kunnen zijn. Het schenkt ons een blijvende volvoering.

Uitbuiting van onze bestaansbronnen zal niet de overbevolking in zieke, overbevolkte steden oplossen. Slechts een wijziging in de materiële structuur van onze maatschappij zal dat doen.

Uitbuiting van de voedselvoorraad van de oceanen zal het probleem van de

uitgeputte, vernielde, zieke *bodem* niet oplossen. Slechts een nieuw type landbouw dat nauwkeurig aandacht besteedt aan het verrijken van de grond voor aldoor nieuwe overvloedige oogsten van hoge kwaliteit, zal in de voedselbehoeften van de mensheid kunnen voorzien. □

WAAROM PLEGEN MENSEN

Zelfmoord is de meest zineloze doodsoorzaak. Een ware vloek die jaarlijks duizenden slachtoffers maakt. Toch zou zelfmoord nooit moeten, of mogen, voorkomen.

door Richard Gipe

ZELFMOORD?

Foto: Wide World

JAN WAS 23 jaar en een knappe student aan een grote universiteit. Al waar hij voor gewerkt en van gedroomd had – zijn graad en een veelbelovende carrière – lag nu binnen zijn bereik. Maar Jan bereikte nooit zijn doel. Hij sneed zijn polsen door en werd het slachtoffer van zelfmoord, een week voordat hij zijn graad zou behalen.

Mary was een gehuwde Londense vrouw van 35 jaar. Zij woonde in een geriefelijke woning in een betere wijk en had schijnbaar alles wat zij voor een gelukkig leven nodig had. Zij genoot status, had een mooie woning, twee kinderen en een man die succes had in het leven. Mary gooide dit allemaal overboord door een fles pillen te slikken.

Een probleem van eerste orde

Niemand weet precies hoeveel mensen zoals Jan en Mary een einde aan hun leven maken door zelfmoord te plegen. Deskundigen schatten dat dagelijks minstens duizend mensen zich van het leven beroven. Dit betekent verscheidene honderdduizenden zelfmoorden per jaar.

Wat maakt het leven zo afschuwelijk? Wat is er de oorzaak van dat honderdduizenden mensen elk jaar de drang naar zelfbehoud verliezen – de wil om te leven opgeven – en in een tragische zelfmoord een einde aan hun bestaan maken?

De tragedie van zelfmoord heeft aanleiding gegeven tot bezorgdheid. In de Verenigde Staten zijn er over de afgelopen jaren meer dan tweehonderd preventieve zelfmoordcentra gekomen! Een geheel

nieuw beroep, dat van „zelfmoordkunde” werd in het leven geroepen ten gevolge van deze alarmerende tendens.

In Amerika heeft het zelfmoordprobleem duizelingwekkende proporties bereikt. Volgens officiële cijfers ligt het aantal zelfmoorden per jaar zowat tussen de tweeëntwintig en de vijftienduizend – of één geval van zelfmoord elke 26 minuten!

Vele deskundigen van naam, waaronder Dr. E. S. Shneidman één van de belangrijkste is, zijn van mening dat deze cijfers verdubbeld of zelfs verdriedubbeld kunnen worden wanneer men er de *niet vermelde en verkeerd gerapporteerde* gevallen van zelfmoord aan toevoegt. Dr. Michael Peck, doctor in de filosofie en medewerker aan het Centrum ter Voorkoming van Zelfmoord te Los Angeles, verklaarde tijdens een interview met de schrijver dat men over het algemeen aanneemt dat tenminste vijftienduizend gevallen van zelfmoord onder deze categorie vallen. Dit zou het totaal in de Verenigde Staten op veertigduizend zelfmoorden per jaar brengen.

De tol aan mensenlevens beperkt zich niet tot de Verenigde Staten. Uit recente gegevens blijkt dat het aantal zelfmoordpogingen in Nederland tussen de tien en de vijftienduizend ligt. Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek noteerde men in 1969 1407 gevallen van zelfmoord. In België zijn er dertienduizend pogingen tot zelfmoord per jaar waarvan tenminste 2000 in de stad Brussel zelf. Ongeveer 10% van deze pogingen „slaagden”. In Engeland en Wales komen 40 000 pogingen

voor waarvan 5000 met dodelijke afloop.

In Amerika is zelfmoord een van de grootste doodsoorzaken – nu gerangschikt onder de TIEN VOORNAAMSTE DOODSOORZAKEN BIJ VOLWASSENEN.

Onder studenten van middelbare en hogere onderwijsinstellingen in de V.S. neemt zelfmoord de *derde plaats* in en in sommige streken de *tweede*, onmiddellijk na auto-ongelukken.

Ongeacht welke plaats zelfmoord onder de doodsoorzaken inneemt, zij *is* en *blijft* de *MEEEST zinneloze en nutteloze doodsoorzaak*.

De Wereld-Gezondheidsorganisatie meldt (weliswaar slechts een huiveringwekkende schatting, maar niettemin ontstellend) dat er naast de honderdduizenden die daadwerkelijk zelfmoord plegen er jaarlijks nog *drie miljoen pogingen tot zelfmoord plaatsvinden*.

Bovendien zijn er nog miljoenen mensen die zelfmoord overwegen, maar hun bedoelingen niet ten uitvoer trachten te brengen.

Waarom ZELFvernietiging?

De logische vraag is WAAROM? Voor elk probleem moet een oorzaak zijn. Er is een oorzaak voor zelfmoord. Er is een reden *waarom* zoveel mensen hun leven in een volslagen mislukking eindigen.

Het wordt tijd dat de oorzaak van zelfmoord zorgvuldig nagegaan en begrepen wordt. Degenen die zelfmoord bestudeerd hebben, geven als meestvoorkomende redenen voor zelfmoord op: eenzaamheid, moeilijkheden met andere mensen, schuldgevoel, plotselinge schok en wraakzucht.

In elk geval van zelfmoord treedt één factor duidelijk naar voren. Deze factor is het besef dat men op een of andere manier *tekortgeschoten* is en *gefaald* heeft. *Niet in staat zijn het hoofd te bieden aan persoonlijke tekortkomingen is de grondoorzaak van zelfmoord!*

Zo is bijvoorbeeld eenzaamheid een falen – men heeft gefaald vrienden te maken, gefaald om te beminnen en zich bemind te maken.

Oudere mensen wonen vaak in een flatgebouw waarin nog honderden andere mensen wonen, met burens die zij niet met naam kennen en die maar 20 centimeter

van hen verwijderd zijn achter een gemeenschappelijke muur. Deskundigen zien in dat eenzaamheid, vervreemding of afzondering – welke bewoording dan ook van toepassing is – een van de sterkste rechtstreekse motieven voor zelfmoord is.

Andere aanleidingen tot zelfmoord zijn moeilijkheden op het gebied van menselijke verhouding, of problemen die oprijzen tussen twee of meer personen. Ook deze moeilijkheden zijn het gevolg van een tekortkoming of falen: men is tekortge-

schoten een harmonieus en gelukkig huwelijksleven, gemeenschapsleven of werkring op te bouwen.

Dr. Peck verklaarde dat het Centrum ter Voorkoming van Zelfmoord *nooit te doen heeft met iemand die een gelukkig gezinsleven heeft!* Vele mensen waar het Centrum mee in contact komt hebben echtelijke moeilijkheden of nemen deel aan de een of andere vorm van seksuele perversie. Deze mensen schieten tekort op een heel belangrijk gebied van het dagelijks

Hier volgt een ontleding van de levensomstandigheden die bijna altijd bij een zelfmoorde naar aanwezig zijn.

LEEFTIJDSGROEP: Het zelfmoordpercentage stijgt meestal met de leeftijd en ligt bij oudere personen hoger dan bij alle andere leeftijdsgroepen. Universiteitsstudenten zijn een uitzondering en staan ook hoog op de lijst.

SEKS: Er zijn tweemaal zoveel mannen die zelfmoord plegen als vrouwen. Veel meer vrouwen dreigen met zelfmoord maar meer mannen plegen zelfmoord.

RAS: In de Verenigde Staten hebben blanken een hoger zelfmoordpercentage dan enig ander ras.

GELOOF: Van alle godsdiensten hebben protestanten het hoogste zelfmoordpercentage. Katholieken komen op de tweede plaats en joden op de derde.

BEROEP: De categorie van gestudeerden en managers hebben in verhouding het hoogste aantal zelfmoorden.

HUWELIJKSSTATUS: Bij gehuwde mensen ligt het percentage lager dan bij ongehuwden, weduwen of gescheiden personen. Vaak leeft iemand die gescheiden is alleen; ook dit doet het aantal zelfmoorden stijgen.

FINANCIËLE STATUS: Zelfmoord is noch een vloek van de armen noch de ziekte van de rijken. Zelfmoord treft alle lagen van de bevolking en elke stand.

GEZONDHEID: Regelmatig terugkomende pijn of ernstige ziekten zijn vaak redenen tot zelfmoord.

MORELE ASPECT: Alcoholisme, seksuele immoraliteit, druggebruik, gokken of andere verslaafdheden zijn kenmerken die bij zelfmoordenaars aanwezig zijn. Geestelijke zwakheid, gebrek aan emotionele zelfbeheersing, gebrek aan zelfdiscipline en gebrek aan sterk karakter zijn er de aanleiding van dat mensen zelfmoord plegen.

leven en zij drukken hun falen vaak uit door zelfmoord te plegen.

Schuldbesef en zelfmoord

Schuldbesef is een andere uitwerking van tekortkoming – het in gebreke blijven datgene te doen waarvan men weet dat het juist is.

De oorzaken van schuldgevoel variëren van spieken bij examens tot diefstal, of tot elk compromis van de normen die door ouders en maatschappij als juist onderwezen werden. Deskundigen zeggen dat het niet in staat zijn om te leven overeenkomstig het imago dat men van zichzelf heeft vaak een fundamentele reden tot het plegen van zelfmoord is. Zelfmoord ten gevolge van schuldbesef wijst eens temeer op een verschrikkelijke zwakte en gebrek aan geestelijk en emotioneel evenwicht.

Plotselinge schokken of wraakgevoelens

Een plotselinge schok ten gevolge van het verlies van iemand waarvan men houdt, een verschrikkelijke financiële strop, het kwijtraken van een goede baan, opgeroepen worden voor de dienst, of in het bezit komen van een reusachtige som geld, hebben alle aanleiding gegeven tot zelfmoord.

Vele mensen die tijdens de malaise van 1929 plotseling hun fortuin verloren, pleegden zelfmoord. Zij gaven het gewoon op – namen het fiasco gelaten aan – in plaats van ertegen te vechten.

Niet in staat zijn het hoofd te bieden aan plotselinge veranderingen is een eigenschap die erge gevolgen kan hebben. Vele mensen zijn niet veerkrachtig genoeg om zich aan een onverwachte ommekeer in de gebeurtenissen aan te passen. Zelfs plaatselijke rampen zoals wervelstormen, orkanen en aardbevingen hebben sommige mensen tot zelfmoord geleid.

Wraakzucht staat ook als een oorzaak van zelfmoord bekend. De drang om zich te wreken is een andere uiting van mislukking, in dit geval het falen om emotioneel volwassen te worden. Een tiener wil het zijn ouders „betaald zetten” en denkt dat hij dit het best kan bereiken door zichzelf kwaad aan te doen of zelfmoord te plegen. Een tienermeisje dat het grootste gedeelte van haar leven nog voor zich heeft, zal dat leven overboord gooien om het de jongen die haar heeft laten zitten „betaald te zetten”. Een vrouw en moeder zal zich tegen haar echtgenoot

en/of kinderen keren en hoopt hen te kwetsen door zichzelf te kwetsen.

Een levenslange aaneenschakeling van mislukkingen

Eén enkele tekortkoming zal zelden iemand tot zelfmoord aanzetten. Gewoonlijk is het een lange aaneenschakeling van mislukkingen en falen – en vooral een *geesteshouding* van mislukking – die iemand tot zelfmoord brengt. Voor sommige mensen wordt mislukken en falen een levenswijze. Vele mensen hebben nooit beslissingen genomen en men heeft hen ook nooit *geleerd* om beslissingen te nemen. Sommige mensen hebben nooit verantwoordelijkheden gekregen en zijn als gevolg daarvan niet in staat aan crisistoe-standen het hoofd te bieden. Een plotse-

„In Amerika komt zelfmoord nu onder de tien voornaamste doodsoorzaken bij volwassenen.”

linge schok of een persoonlijke moeilijkheid wordt ineens teveel om te dragen.

De gemoedsgesteldheid van een zelfmoordenaar

Dr. Michael Peck van het Centrum ter Voorkoming van Zelfmoord te Los Angeles werd gevraagd commentaar te leveren over de gemoedsgesteldheid van personen die zelfmoord overwegen. Hij verklaarde dat het mensen zijn die van kindsbeen af *nooit geleerd hebben beslissingen te nemen*. Zij raken verstrikt in een hulpeloze, hopeloze mentaliteit. Zij schijnen hun koers niet te kunnen veranderen van mislukken naar succes, wát zij ook proberen. Zij zijn emotioneel onvolwassen, doorgaans humeurig en hebben nooit geleerd hun emoties te bedwingen.

Dr. Paul Popenoe, president van het Amerikaanse Instituut voor Gezinsleven, verklaarde dat vele mensen niet in staat zijn aan hun problemen het hoofd te bieden omdat zij te afhankelijk gehouden worden zelfs tot op de universiteit. Maar het is eerst nadat zij het ouderlijk huis en de school verlaten hebben dat zij een zekere graad van onafhankelijkheid bereiken. En dan komen zij tot de vaststelling

dat zij niet weten hoe zij belangrijke beslissingen moeten nemen.

Men moet al van kindsbeen af leren meester worden van zijn gedachten en zijn emoties. Maar het is nooit te laat om te leren. Rijpheid, ongeacht of het fysieke, geestelijke of emotionele rijpheid is, kan men ontwikkelen. Gebrek aan rijpheid, vooral emotionele rijpheid, is een van de grondoorzaken van vele sociale problemen.

Neem bijvoorbeeld het probleem van de eenzaamheid – dat vaak aanleiding geeft tot zelfmoord. Iemand die emotioneel rijp is, die geleerd heeft hoe men succesvol kan zijn, pakt dit probleem als volgt aan. Veeleer dan op te geven, zoals een kind te mopperen „niemand geeft om me” en zelfmoord te plegen, besluit deze persoon er iets aan te doen. Hij begint te werken aan z'n persoonlijkheid door zich aangenamer te maken. Hij maakt zich beminnelijker en vriendelijker. Hij besluit een betere vriend te zijn. Hij leert vrienden te maken. Een persoon die zo gemotiveerd is, zal normaal in staat zijn de eenzaamheid te verdrijven.

Op dezelfde manier kunnen getrouwde mensen hun echtelijke moeilijkheden oplossen. Zij kunnen beginnen te leven volgens de wetten die een gelukkig huwelijk garanderen. Zij kunnen samen over deze moeilijkheden praten, ze analyseren – en er dan samen aan werken om ze op te lossen. Veeleer dan op te geven, als een kind op wraak te zinnen, van zich af te slaan om te kwetsen – zal een succesvol persoon *zichzelf veranderen* en van zichzelf een betere levensgezel maken.

Problemen – nagenoeg elk probleem in het huwelijk of erbuiten – kunnen opgelost worden. Maar daar zijn emotioneel rijpe personen voor nodig die veerkrachtig genoeg zijn de moeilijkheden op het gebied van menselijke verhoudingen aan te pakken en op te lossen. Dezelfde procedure is van toepassing op de eerder vermelde motieven die vaak tot zelfmoord leiden.

Een plotselinge schok zal een emotioneel evenwichtig persoon niet ondersteboven werpen. Iemand die een gezonde geestelijke instelling heeft kan het hoofd bieden aan mislukkingen en deze in succes omzetten. Iemand die geleerd heeft emotioneel evenwichtig te zijn, zal schuldbesef op dezelfde manier behandelen. Hij zal beseffen dat hij iets verkeerd deed, er spijt van hebben en het besluit nemen dezelfde fout niet te herhalen.

Emotionele evenwichtigheid

We moeten allen één algemeen principe begrijpen. Het fundamentele probleem met mensen die lijden aan neuroses, geestelijke spanning en met mensen die uiteindelijk zelfmoord plegen is dat zij teveel met zichzelf bezig zijn. Zij zijn te zelfbewust, zelfzuchtig of vrezen dat het zelf op de een of andere manier zal falen.

Het is normaal dat men verlangt in het leven te slagen, gelukkig te zijn, bemind te worden, zijn eigen persoonlijkheid te beschermen. Deze behoeften en verlangens zijn niet verkeerd. Het is ook normaal dat men angsten heeft. Zonder normale, nuttige angsten zou niemand van ons vandaag nog in leven zijn. De juiste vorm van angst is enkel maar een drang naar zelfbehoud. Zonder deze angst zouden we geen juiste voorzichtigheid in acht nemen tegen letsel of mislukking.

Maar wanneer men zijn emoties niet op behoorlijke manier in bedwang houdt, schept het natuurlijke verlangen naar zelfbehoud, in welke vorm dan ook, onnatuurlijke neuroses, fobieën en moedeloos-

heid. De geest raakt zozeer verward dat men volslagen wanhopig wordt, en volslagen wanhoop kan tot zelfmoord leiden.

Een mens moet leren zijn emoties op de juiste manier te bedwingen. Dit is een dagelijkse oefening – in al de verschillende situaties van het dagelijkse leven. Het moet een GEWOONTE worden! Daar is een objectieve evaluatie van de persoonlijke zwakheden en tekortkomingen voor nodig, en het karakter om zelfdiscipline aan te wenden. Het is niet altijd makkelijk – of meteen plezierig – maar de beloningen op lange termijn zijn de inspanningen wel waard.

Voor diegenen die graag meer nuttige principes wensen, verklaart onze gratis brochure *De zeven regels voor succes* hoe iemand op elk gebied van het dagelijkse leven succes kan hebben. Deze brochure toont aan dat niemand ooit een mislukking hoeft te zijn. Iedereen kan leren werkelijk gelukkig, emotioneel evenwichtig te zijn en in staat een nederlaag om te zetten in succes, door de principes die in dit boekje besproken worden, *toe te passen*. □

De ZEVEN REGELS voor SUCCES

Hierboven is het boekje afgebeeld dat de weg naar succes uitstippelt. Als u nog geen exemplaar van **DE ZEVEN REGELS VOOR SUCCES** bezit, vraag het dan onmiddellijk aan. Het is gratis.

Machtsstrijd Grote Oceaan

(Vervolg van blz. 7)

wereld manoeuvreren om politiek en economisch voordelige posities te verkrijgen.

Het aantal ingewikkelde factoren wordt nog versterkt door een historische, haast neurotische angst en een diepgewortelde achterdocht. De Chinezen vrezen „omsingeling” door de grote mogendheden. En wel in het bijzonder koesteren ze een diep wantrouwen ten opzichte van de sovjet-bedoelingen.

De Russen maken zich ongerust over de mogelijkheid van nauwere betrekkingen tussen China en Amerika. Zal Washington partij kiezen voor China en het machts-evenwicht ten nadele van Moskou doen doorslaan?

De Sovjets wantrouwen verder de Japanse motieven voor hun streven naar grotere handel met China. De Russen koesteren nog een ernstige wrok over het verlies van Mantsjoerije aan de Japanners in de oorlog van 1905. Russische politieke schrijvers blijven hameren op het „Tanaka-

memorandum” van 1927 aan de Japanse keizer. Zelfs al is de authenticiteit daarvan dubieus, het Tanaka-memorandum vermeldt dan toch maar: „Ter verovering van China moeten we eerst Mantsjoerije en Mongolië veroveren. Ter verovering van de wereld moeten we beginnen met het veroveren van China.”

De Japanners van nu wraken natuurlijk de woorden van het memorandum, een overblijfsel uit de dagen van het Japanse geopolitieke militarisme.

Waarvoor zijn de Japanners eigenlijk bang? In de eerste plaats een achteruitgang van de handel met Amerika en het onvermogen op de Chinese markt door te dringen. Verder vragen zij zich af wat er zal voorvallen tussen hun twee naburige rivalen die elk met kernwapens dreigen.

Zelfs een oorlog tussen de twee rode reuzen, met Japan afzijdig, zou de Japanse eilanden niet onberoerd laten. Radioactieve neerslag zou waarschijnlijk in grotere mate op Japan neervallen dan op andere niet bij het conflict betrokken landen.

Dan is er nog Amerika aan de andere zijde van de Grote Oceaan. Het toekomstig Amerikaans beleid is wellicht het beslissendste element in de internationale politiek in Azië.

Zal Amerika nog van haar formidabele politieke invloed gebruik maken om de smeulende geschillen in Azië met vreedelievende middelen op te lossen? Of betekent de huidige terughoudende politiek van Washington en de geleidelijke beperking van hun rol als wereldmogendheid dat de V.S. afstand doen van hun invloed op Aziatische zaken?

De voormalige Amerikaanse ambassadeur in Japan, Edwin Reischauer, zei ronduit tot de Japanse afgevaardigden op de conferentie te Santa Barbara:

„Mijn grootste angst is de eventuele Japanse reactie op een plotseling terugtrekken van Amerika uit het Verre Oosten. Tegenwoordig zijn de meeste Japanners nog uitgesproken tegen herbewapening. Maar als de Zevende Vloot teruggetrokken zou worden, en daarmee het totaal aan Amerikaanse belangen in dat deel van de wereld, kan ik mij wel een *plotselinge wijziging* in de houding van het Japanse volk en een *onmiddellijke eis tot remilitarisering van Japan* voorstellen.”

De tijd zal het leren. De komende jaren zullen ons doen zien of de machtsstrijd rond de Grote Oceaan zal ontaarden in een algemene slachting in Azië met kernwapens. □

vooruitlopend nieuws

in de spiegel van het WERELDGEBEUREN

● Nieuwe elementen in de Joods-Arabische crisis

Egypte deed onlangs een nieuwe zet van historische betekenis op het politieke schaakbord door een vijftienjarig „vriendschaps- en samenwerkingsverdrag” met de Sovjetunie af te sluiten. Het verdrag kwam min of meer onverwachts kort na de zuiveringsactie tegen Russischgezinde politici in Cairo.

Het lijkt erop dat het verdrag een uitbreiding betekent voor de „Brezjnev-doctrine” die de Sovjetunie toestaat militair in te grijpen telkens wanneer een socialistische staat bedreigd wordt. De doctrine werd ook in 1968 in Tsjechoslowakije toegepast.

Nu heeft het Kremlin in de politiek van het Midden-Oosten nog meer in de melk te brokkelen. De Russen verbonden zich verdere militaire en economische hulp aan president Anwar Sadat te verlenen, alsmede de politiek van het herstel van „alle Arabische gebieden die door Israël bezet werden” voort te zetten.

Het nieuwe pact kwam vlak na een onthulling door de voormalige Amerikaanse president Johnson over de omvang van de Amerikaanse en Russische verwickelingen in het conflict tussen Israël en zijn Arabische buurstaten bij het uitbreken van de oorlog in juni 1967.

De heer Johnson zei dat sovjetpremier Kosygin hem via de speciale telex-„hot line” die Moskou met Washington verbindt, opgeroepen had om hem te zeggen dat de Sovjetunie de nodige stappen zou nemen, „desnoods militaire”, tenzij Israël de kriegsverrichtingen binnen de eerstvolgende uren zou staken.

De heer Johnson trok hierop de Zesde Vloot dicht bij de Syrische kust om aan te tonen dat „de Verenigde Staten van Amerika en hun regering paraat stonden”.

Deze twee gebeurtenissen zijn niet aan de aandacht van de West-Europese landen ontgaan. Sinds 1967 is West-Europa zijn ondergeschikte rol rond de Middellandse Zee en in het Midden-Oosten gaan herwaarderen. In een recent nummer van het officiële orgaan van de Euromarkt, *Europese Gemeenschap*, werd de nadruk op deze toenemende bezorgdheid gelegd.

„De Europese Gemeenschap heeft een vitale belangstelling in het in stand houden van de vrede in de Middellandse Zee”, zo meldde een artikel. Het artikel benadrukte trouwens dat de Europese Gemeenschap en de andere landen rondom de Middellandse Zee een „primaire verantwoordelijkheid” voor het in stand houden van de vrede in dat gedeelte van de wereld behoren te hebben.

Er zijn twee onmiddellijke bedreigingen voor de positie van het vrije Europa in het gebied rondom de Middellandse Zee: het voortdurende conflict in het Midden-Oosten en de aanwezigheid van de Russische vloot, benevens de oprichting van bases voor de sovjetvloot in bepaalde landen rond de Middellandse

Zee. „Als de Europese Gemeenschap al een politieke macht geweest was”, zei dit tijdschrift, „dan had zij kunnen voorkomen dat de twee supermachten in de Middellandse Zee vijandige posities innamen met het daarbij gepaard gaande gevaar dat er een wereldconflict uit zou kunnen voortspuiten”.

Een recent Europees „vredeplan”, het plan-Schumann, is voorstander van de vestiging van UNO-troepen aan weerszijden van de Arabisch-Israëliëse grenzen en internationaal toezicht over de oude stad Jeruzalem. Een Italiaans voorstel dat een gezamenlijke Middellandse Zeepolitiek beoogt, handelt over de steeds toenemende aanwezigheid van de sovjetmacht in dit gebied.

Men kan verwachten dat de landen van de Europese Gemeenschap hun politiek ten opzichte van het Midden-Oosten zullen wijzigen en intensifiëren. Sinds bijna een jaar komen de ministers van buitenlandse zaken van de Zes regelmatig bijeen om hun buitenlandse politiek te coördineren.

De voormalige voorzitter van de Europese Commissie, Jean Rey, merkte onlangs met tevredenheid op dat de lid-staten van de Europese Gemeenschap nu pogingen in het werk stellen om hun buitenlandse politiek te harmoniseren. Hij zei echter dat hij er zich voor „schaamt” dat West-Europa zich niet eenstemmig heeft uitgesproken over de crisis in het Midden-Oosten, waarbij Europese belangen zo diep betrokken zijn.

● Amerikaanse terugtrekking — Japanse herbewapening

Zonder er teveel ruchtbaarheid aan te geven heeft Japan alle luchtverdedigingsinstallaties op de Japanse eilanden overgenomen. De overige gevechtseenheden van de Amerikaanse luchtmacht hebben zich naar Okinawa en Zuid-Korea teruggetrokken.

De Verenigde Staten zullen ongeveer 27 000 militairen in Japan blijven houden. De meesten zijn ingeschakeld voor bevoorradings- en transportdiensten. De Amerikaanse terugtrekking heeft plaats op het ogenblik dat Japan bezig is een bescheiden maar zeer doeltreffend herbewapeningsprogramma op te bouwen.

„De voornaamste drijfveer voor Japans herbewapening”, zo meldt een bericht van United Press International, „is de komst van de Nixon-doctrine en de daaruit voortvloeiende verzwakking van het Amerikaanse profiel in Azië”.

Onder deze omstandigheden voelt Japan zich genooddaakt de zaak van haar eigen verdediging aan een ernstig onderzoek te onderwerpen en concrete plannen te maken om zijn zelfverdedigingsmacht, zoals 's lands leger, luchtmacht en marine genoemd wordt, geleidelijk op te voeren. Japans zelfverdedigingsleger bestaat nu uit ongeveer 240 000 vrijwilligers.

Onlangs gaf de Japanse ministerraad de goedkeuring aan het eerste Japanse „witboek” sinds de Tweede Wereldoorlog over

de Japanse nationale defensie. In het 89 pagina's tellende document verbond de Japanse regering er zich toe de nationale strijdkrachten alleen op te bouwen als een defensief werktuig en het witboek voegde hier nog aan toe:

„Wat de defensieve nucleaire wapens betreft zijn we van oordeel dat Japan deze in theorie kan bezitten, zonder hierdoor in strijd te zijn met de grondwet, maar met het oog op het gevaar dat dit ongunstige buitenlandse reacties en oorlog op grote schaal zou kunnen uitlokken, zal Japan een politiek blijven volgen die op het huidige ogenblik niet gericht is op het verkrijgen van nucleaire wapens.”

De bewoording waarin dit document is gesteld laat de mogelijkheid open dat de regering in een nabije toekomst kan beslissen defensieve nucleaire wapens te ontwikkelen.

Wat betreft het veiligheidsverdrag met de Verenigde Staten, dat voorziet in een „atoomparaplú” om Japan in geval van agressie te beschermen, zegt het witboek nog het volgende: „Aangezien wij geen nucleaire of offensieve wapens bezitten, zijn wij van mening dat het Japans-Amerikaans veiligheidsverdrag noodzakelijk is voor de nationale veiligheid, *tenzij er zich een grote verandering in de internationale toestand zou voordoen.*”

Het Japan van na de oorlog nam onder de militaire bezetting een door Amerika opgestelde grondwet aan waarin staat: „Het Japanse volk wijst voor altijd oorlog als soeverein recht van de natie af, evenals het dreigen met of het gebruik van geweld als middel ter slechting van internationale geschillen”. De grondwet waarborgde ook formeel dat Japan „nimmer een krijgsmacht te land, ter zee of in de lucht [zal] onderhouden, noch enig ander oorlogspotentieel”.

Sinds 1950 heeft Japan een „zelfverdedigingsmacht” en de opeenvolgende regeringen hebben de grondwet zo geïnterpreteerd dat zij een „onvervreemdbaar recht tot zelfverdediging” niet verbiedt, wat „in theorie” de deur dus openlaat voor defensieve nucleaire wapens.

Het is duidelijk dat de omvangrijke relaties met de Verenigde Staten aangaande zaken die variëren van handel tot gemeenschap-

pelijke verdediging zullen bepalen hoever Japan zijn voorzichtige herbewapening zal doordrijven.

● Geruchten uit Rome

De door de rooms-katholieke kerk voorgestelde nieuwe grondwet (de zogenaamde Lex Fundamentalis), maakt het duidelijk dat Paus Paulus VI zich op elk ogenblik kan terugtrekken zonder iemand te consulteren.

Aangezien hij de hoogste autoriteit in de kerk is, zou de paus zelfs niet verplicht zijn te wachten tot iemand zijn beslissing aanneemt of verwerpt alvorens zijn ambt neer te leggen.

Slechts één paus, Celestinus V, is ooit vrijwillig afgetreden en dit was in de dertiende eeuw. Maar sommige waarnemers van het Vaticaan speculeren dat ook paus Paulus een dergelijk initiatief zou kunnen overwegen. Vertrouwelingen van de paus beweren dat hij al besloten heeft zich in de herfst van 1972 terug te trekken. Zij noemen de verslechterende gezondheidstoestand van de paus als reden.

In 1966 bracht de paus een bezoek aan de graftombe van paus Celestinus V zonder dat hij hiervoor enige verklaring gaf. Sindsdien zijn er steeds volop speculaties over zijn aftreden geweest.

Eveneens in dat zelfde jaar verzocht de paus de bisschoppen dat zij op 75-jarige leeftijd hun functie zouden neerleggen. In september 1972 zal de paus deze leeftijd bereikt hebben.

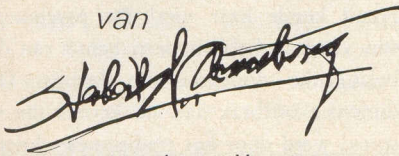
Volgens geruchten zou kardinaal Jean Villot van Frankrijk, de huidige secretaris van buitenlandse zaken van het Vaticaan, thans de beste kans maken de opvolger van paus Paulus te worden. Twee andere Franse prelaten worden ook als mogelijke opvolgers vermeld.

De Britse „Evening Standard” schreef niet lang geleden:

„Franse diplomatieke kringen beschouwen het als heel goed mogelijk dat de volgende paus een Fransman zal zijn. Zij hebben er alle redenen voor en ook alle redenen om zich over dit vooruitzicht uitermate te verheugen.”

Persoonlijk

van

(Vervolg van blz. 1)

kinderen seksuele spelletjes aan te moedigen, te ontwikkelen en aan te kweken”. Hij propageerde crèches voor kleuters waar „energieke en vrolijke seksspelletjes” aangemoedigd zouden moeten worden.

Ik ben van mening dat velen zich nog niet realiseren in welke mate de moderne psychologen de wereld doen afglijden naar een ineenstorting van een gezond huwelijks- en gezinsleven, dat tot een algehele degeneratie van het menselijk geslacht leidt. Eén opmerking die Dr. Harper naar verluidt maakte, is kenmerkend. Zijn plan voor sekscrèches werd vermeld als zijnde slechts één onderdeel van een „revolutio-

nair programma om bepaalde geliefde mythen in onze sociale moraal te vernietigen”. Hij voegde eraan toe: „Ik vind dat wij een overweldigende, intensieve therapeutische actie nodig hebben, die door de federale regering gefinancierd moet worden en die onafhankelijk van de scholen moet werken”. Het plan ging zelfs zó ver dat het de meeste mensen het recht ontnam zich voort te planten!

Wat zit er werkelijk achter die seksuele revolutie, die thans als een storm over de wereld raast? Slechts weinigen beseffen wat er gebeurd is!

Deze misleide „partnerruilers” – deze verblinden die aan „groepsseks” en „groepstherapie” gaan doen – deze meisjesstudenten die blindelings de snel toenemende trend van voorechtelijke seks volgen – deze verwarde, misleide hippies – de geperverteerde homoseksuelen – ze zijn allemaal slechts bedrogen slachtoffers. Ze zijn als stomme schapen die in een stroom

van vuiligheid naar de slachtbank gaan. Het leidt hen tot karaktervervuiling en degeneratie, aangesticht en aangemoedigd door de psychologen.

Wat is er werkelijk GEBEURD?

Slechts weinigen weten het. Deze professionele „kenners van de geest” weten zelfs niet wat de menselijke geest *is*, en wat het verschil tussen het brein van een dier en de hersenen van een mens is! Zij zijn zelf schuldig aan de grootste ONWETTENDHEID!

Er is een *ONTBREKENDE DIMENSIE* in de menselijke kennis!

En wat een mens niet weet, WEEET HIJ NIET DAT HIJ HET NIET WEEET! En in hun zelfvoldane ijdelheid, veronderstellen deze „deskundigen” dat ze alles weten wat er te weten valt over de menselijke geest!

Wat is er GOED aan seks – alles?

Wat is er VERKEERD op het gebied van seks?

Wat is werkelijk goed voor hen die

seksuele omgang hebben – en wat is schadelijk en verwoestend?

Weet men het? Weten de psychologen en sociologen het? Nee, zij weten het beslist NIET!

In al het gepubliceerde materiaal en alle instructies over seks en het huwelijk, ontbreekt de belangrijkste dimensie!

Laat ik u eens vertellen wat er gebeurd is. En dan zal ik u vertellen WAAROM!

Het neerhalen van tradities

Heden ten dage hangt er revolutie in de lucht. Revolutie is overal – gericht tegen bijna alles! Toch is bij geen enkele grief de revolutie zo wijdverbreid als tegen de „onderdrukkende” zedelijke normen van het traditionele christendom.

Wat was de werkelijke oorsprong van de traditionele christelijke seksuele moraal?

De waarheid is dat die noch van Christus, noch van de eerste apostelen, noch uit de Bijbel afkomstig is. Maar het christendom absorbeerde na zijn eerste ontwikkeling het heidense dualisme van de Grieken en plakte het etiket „zondig” op seks. Vanaf die tijd beheerste door de eeuwen heen – tot de twee wereldoorlogen in deze eeuw – de preutse houding van schaamte de zedelijke normen. En omdat seks beschouwd werd als onfatsoenlijk, vernederend, schadelijk – zelfs als zondig in het huwelijk, behalve ter wille van de voortplanting – werd verspreiding van seksuele voorlichting met alle geweld aan het publiek onthouden.

Maar wat waren de vruchten van die dualistische opvatting van deugdzaamheid? Bijna 90% van de huwelijken werd ongelukkig gemaakt – vele ervan zelfs uiterst ongelukkig, gefrustreerd en ondragelijk – door een onjuiste houding en onwetendheid ten opzichte van seks.

De Stichter van het ware christendom *onderwees een dergelijke preutseheid niet!* Jezus stelde seks nooit voor als iets dat afweek van wat onze Schepper had ontworpen en geschapen – en van alles wat Hij geschapen had zei God dat het „zeer goed” was. Jezus onderwees tégen *het verkeerde gebruik van seks*. Hij vergaf een berouwvolle vrouw die op overspel betrapt was, met de vermaning: „Ga heen en zondig niet meer”. De eerste apostelen weken niet af van die leer. Door de gehele Bijbel heen luidt het onderricht hetzelfde.

Toen verscheen tenslotte Sigmund Freud, de grondlegger van de psychoanalyse, op het toneel. Omstreeks 1904 kwam hij tot een opzienbarende conclusie. Als

gevolg van zijn klinische experimenten en onderzoeken en zijn „feilbare”, menselijke manier van denken – onbekend met de belangrijke ONTBREKENDE DIMENSIE in de kennis – kwam Freud tot de conclusie dat seksuele verdrinking én een houding van schaamte en schuldgevoelens én onwetendheid omtrent seks de oorzaken waren van neurosen en andere geestelijke stoornissen.

Hij en zijn volgelingen in de psychiatrie sloegen helemaal door naar het ándere UITERSTE! Zij drongen aan op verbreiding van kennis, seksuele voorlichting en volledige seksuele vrijheid – in of buiten het huwelijk – als hét wondermiddel.

Zedelijke taboes brokkelen af

Onmiddellijk na de Eerste Wereldoorlog doorbrak deze agitatie, gepaard aan de naweën van de oorlog, de wettelijke taboes die de verbreiding van seksuele voorlichting verhinderden. De zedelijke taboes begonnen eveneens af te brokkelen.

De Eerste Wereldoorlog veroorzaakte vele veranderingen in het gedragspatroon. Vrouwen gingen werken – en bleven ook na de oorlog werken. Vrouwen werden financieel onafhankelijk van hun mannen. Het gezins- en familieleven begon uiteen te vallen. Het percentage echtscheidingen steeg. De oorlogsomstandigheden veroorzaakten een algehele verslapping van de zedelijke normen.

De Tweede Wereldoorlog stortte de zedelijke normen de goot in. Toegeeflijkheid werd de nieuwste manie. De psychologen intensifieerden hun propaganda. De MORELE REVOLUTIE was begonnen! De wereld ging voort met het afwerpen van taboes.

De wereld was eindelijk uit het „tijdperk van de doofpot” te voorschijn gekomen!

De duivel verscheen „als een engel des lichts”. Immoraliteit kreeg een dekmantel van achtbaarheid onder de leus: „De NIEUWE MORAAAL”. Immoraliteit werd moraal. Verkeerd werd goed.

En momenteel, alleen al in de laatste paar jaar, zijn de normen met een vaart in de rioolput terechtgekomen.

De wereld heeft „voortgang” gemaakt via „topless”-restaurants in de steden – daarna via „helemaal bloot” – en, om een bepaalde kleine, door wellust bevangen cliëntèle te vermaken, echte, naakte geslachtsgemeenschap als floorshow! Momenteel verspreidt elke vorm van seks en geestelijke perversie zich in versneld tempo

– homoseksualiteit, partnerruil, groepsseksorgieën, bestialiteit, seksrèches voor kleuters, zinneprikkelende pornografie, sneltoemend druggebruik – en een snelgroeiend aantal mensen richt zich letterlijk te gronde!

Kan *dit* GOED zijn?

Kan *dit* het beste voor de mens zijn?

Kan *dit* een gezonde, gelukkige, welvarende natie of beschaving opbouwen?

Wat *IS* tenslotte goed?

Kent men het verschil tussen goed en kwaad? Men heeft altijd aangenomen van wel. Maar men heeft het bij het VERKEERDE eind gehad!

Miljoenen rooms-katholieken – en waarschijnlijk miljoenen protestanten en anderen – geloven nog dat elk gebruik van seks buiten het huwelijk VERKEERD is. Ze geloven dat het een ZONDE is! Maar miljoenen mensen die nu de foutief benaamde „Nieuwe Moraal” aanhangen, geloven dat volledige seksuele vrijheid GOED is. Ze zijn van mening dat onthouding en verdrinking SLECHT zijn! BEIDE groepen kunnen het goede niet van het kwade onderscheiden!

Wat is dan de WAARHEID?

De waarheid is dat de vroegere verdrinking en kunstmatig gehandhaafde onwetendheid VERKEERD was! De resultaten hebben het bewezen! En het moderne overboord gooien van alle seksuele normen is *nog veel meer* verkeerd omdat het tot veel ergere resultaten leidt!

De WAARHEID is dat de zo broodnodige DIMENSIE in kennis inzake seks en het huwelijk ONTBRAK!

Deze belangrijke dimensie is onbekend. Freud kende haar niet! De psychologen van vandaag hebben geen benul van deze belangrijke dimensie van kennis. Deze dimensie ontbrak aan de kennis die verspreid werd door het traditionele christendom, dat gedurende zo vele eeuwen de seksuele normen bepaalde.

En wat men niet weet, weet men eenvoudigweg niet dat men het niet weet!

Kan er IETS belangrijkers zijn om te weten?

De ontbrekende dimensie

Onlangs publiceerde Ambassador College, als een openbare dienstverlening – niet om verkocht te worden – een ZEER BELANGRIJK BOEK. Het is een boek van 236 bladzijden in het Engels, getiteld *The Missing Dimension in Sex*. Indien er voldoende belangstelling voor bestaat overwe-

UITZEND- TIJDEN

De WERELD VAN MORGEN

IN EUROPA

In het Engels -

RADIO MANX - 188 m (1594 kHz) - zondags: 14.45 en 19.45; 's maandags t/m zaterdags: 10.30 en 19.30 - 89 & 91 FM - zondags: 19.45; 's maandags t/m zaterdags: 19.30.

In het Frans -

RADIO LUXEMBURG - 1239 m - 's maandags: 5.30; dinsdags en vrijdags: 5.15; donderdags: 5.10.

EUROPA Nr. EEN - Felsberg, Saar, Duitsland - 1647 m (182 kHz) - zondags: 6.15; 's woensdags en zaterdags: 5.27.

In het Duits -

RADIO LUXEMBURG - 49 m (6090 kHz) en 208 m (1439 kHz) - zondags: 6.05; 's maandags, dinsdags en vrijdags: 5.00.

In het Spaans -

RADIO MIRAMAR - Porto, Portugal - 382 m - zaterdags: 22.30.

IN CANADA

In het Frans -

CJSA - Ste-Agathe-des-Monts, Quebec - 1230 kHz - 's maandags, 's woensdags, vrijdags: 18.30.

CFMB - Montreal - 1410 kHz - zondags en zaterdags: 17.00.

In het Engels -

CKY - Winnipeg - 580 kHz - zondags: 7.00; 's maandags t/m zaterdags: 5.30.

CKFH - Toronto - 1430 kHz - zondags: 10.00; 's maandags t/m zaterdags: 6.00.

CKOY - Ottawa - 1310 kHz - 's maandags t/m zaterdags: 5.30.

CFMB - Montreal - 1410 kHz - zondags: 13.30; 's maandags t/m zaterdags: 6.30.

IN MIDDEN- EN ZUID-AMERIKA

In het Frans -

4VBM - Port-au-Prince, Haïti - 1430 kHz - 's woensdags: 19.45.

4VGM - Port-au-Prince, Haïti - 6165 kHz - 's woensdags: 19.45.

RADIO ANTILLES - Montserrat, Kleine Antillen - 930 kHz - 's maandags, donderdags en zaterdags: 20.45.

RADIO CARAIBES - St. Lucia, Kleine Antillen - 840 kHz - 's maandags t/m vrijdags: 6.15.

In het Engels -

RADIO BARBADOS - Pine Hill, Barbados - 795 kHz, - zondags: 10.30; 's maandags t/m vrijdags: 9.30; zaterdags: 11.00.

ZFB 1 - Radio Bermuda - 960 kHz - dagelijks: 13.30.

GUYANA BROADCASTING SERVICE - Georgetown - 560 kHz - zondags: 13.30; 's maandags t/m zaterdags: 13.00.

JAMAICA BROADCASTING -

Kingston - 560 kHz - dagelijks: 24.00.
Mandeville - 620 kHz - dagelijks: 24.00.

Montego Bay - 700 kHz - dagelijks: 24.00.

Port Maria (Port Galina) - 750 kHz - dagelijks: 24.00.

RADIO GUARDIAN - Trinidad -

's maandags t/m zaterdags: 22.00; zondags: 18.15.

RADIO ANTILLES - Montserrat, Kleine Antillen - 930 kHz - dagelijks: 18.30.

In het Spaans -

XESM - Mexico 12, D.F. - 1470 kHz - zondags: 9.00.

RADIO LA CRONICA - Lima, Peru - 1320 kHz - zondags: 19.00.

WIAC - San Juan, Puerto Rico - 740 kHz, 102,5 FM - zondags: 9.30.

RADIO CORPORACION C.B. 114 - Santiago, Chili - zondags: 9.15.

IN AZIË

In het Engels -

DZAG - Manila - 960 kHz - dagelijks: 20.00.

KSBK - Okinawa - 880 kHz - zondags: 12.06.

HSAAA - Bangkok, Thailand - 600 kHz - zondags: 9.30; 's maandags t/m zaterdags: 22.05.

IN AFRIKA

In het Engels -

RADIO LOURENÇO MARQUES, MOÇAMBIQUE - 92 m (3301 kHz) en 60 m (4925 kHz) - 's maandags, 's woensdags en zaterdags: 22.00; dinsdags, donderdags en vrijdags: 22.30.

IN AUSTRALIË

In het Engels -

2KY - Sydney - 1020 kHz - 's maandags t/m 's woensdags: 20.30.

3BA - Ballarat - 1320 kHz - zondags t/m donderdags: 21.30; vrijdags: 16.30.

4BK - Brisbane - 1300 kHz - zondags t/m vrijdags: 22.30.

7HT - Hobart - 1080 kHz - zondags t/m vrijdags: 19.30.

IN DE VERENIGDE STATEN

In het Engels -

WEVD - New York - 1330 kHz, 97,9 FM - dagelijks: 22.00.

KGBS - Los Angeles - 1020 kHz, 97,0 FM - zondags: 10.00; 's maandags t/m zaterdags: 6.00.

KIRO - Seattle - 710 kHz - 's maandags t/m vrijdags: 22.30.

WEDO - Pittsburg - 810 kHz - 's maandags t/m zaterdags: 7.30.

WEAW - Chicago - 1330 kHz - 's maandags t/m zaterdags: 0.15 en 8.00.

WWL - New Orleans - 870 kHz - 's maandags t/m zaterdags: 22.30.

KSL - Salt Lake City - 1160 kHz - dagelijks: 5.30 en 23.15.

Een volledige lijst van uitzendtijden wordt u op aanvraag gaarne toegestuurd.

gen wij het ook in het Nederlands te vertalen en zullen we dit t.z.t. in *De ECHTE WAARHEID* aankondigen.

Dit belangrijke boek maakt de ONTBREKENDE DIMENSIE in kennis inzake seks en het huwelijk duidelijk. Het maakt duidelijk waaróm deze belangrijke kennis tot nog toe ontbrak.

Het geeft openhartig antwoord op vragen die u misschien uit verlegenheid niet heeft durven stellen! Het is een verrassend boek dat u de ogen zal openen. Het is een boodschap van BEGRIP in de woestijn van verwarring. Verder hebben wij voor

u, eveneens gratis, een kleinere brochure in het Nederlands beschikbaar, getiteld *Ieder huwelijk kan gelukkig zijn*. Schrijf ons ook om een exemplaar hiervan!

Als ik al deze actuele artikelen in kranten en weekbladen de TRAGISCHE feiten zie weergeven die zelfs het voortbestaan van de menselijke samenleving op aarde bedreigen, dan voel ik dat ik eenvoudigweg moet doen wat mogelijk is om het WARE ANTWOORD op het probleem van de seksuele moraal onder de ogen van zo veel mogelijk mensen te brengen. Als ik u het antwoord hier, in *De ECHTE WAARHEID*,

kon geven, zou ik het doen. Maar de ruimte laat het niet toe. En daarom bied ik u een gratis exemplaar aan dat u franco thuis toegestuurd zal worden. Als u het Engels machtig bent, vraag het dan aan. Het is kennis die tot nu toe nooit gepubliceerd werd.

Wij moeten tot onze spijt weigeren het boek *The Missing Dimension in Sex* aan ongehuwde minderjarigen te sturen. Wij hopen echter dat ouders de dringende noodzaak zullen inzien om dit nuttige en leerzame boek in handen van hun opgroeiende kinderen te geven. □

IN DIT NUMMER

★ **MACHTSSTRIJD ROND DE GROTE OCEAAN**

Rood China — één vierde der gehele mensheid — heeft besloten zich in politiek opzicht weer bij de wereld aan te sluiten. Wat is de betekenis van deze stap? Welke richting gaan de gebeurtenissen in Azië thans uit? Zie blz. 2.

★ **„SERVICE” MET EEN SNAUW**

Wat is er aan het gebeuren met de „dienstverlenende beroepen”? Gemelijke, ontevreden kelners; geïrriteerde, slecht gehumeurde bedienden; onverschillige, onpersoonlijke mensen worstelen met een baan die doodvervelend en vermoeiend eentonig geworden is. Het is symptomatisch voor wat er met ons gebeurt — wij leren ons nergens meer om te bekommeren. Zie blz. 8.

★ **KUNNEN ONZE ZEEËN DE WERELD VOEDEN?**

De mens heeft nu het oog laten vallen op de zeeën om extra voedsel te verschaffen voor miljoenen hongerige mensen. Zal het plan lukken? Of zal het een bedreiging vormen voor de „laatste voedselbron” van de aarde? Zie blz. 13.

★ **„CIVILITIS” — WAT DE STEDEN ONS AANDOEN, EN WAT WIJ DE STEDEN AANDOEN**

Megalopolis. Het Mekka van de waanzin: de zich steeds uitbreidende agglomeratie van beton, asfalt, staal, steen, glas, aanplakborden, verkeerslichten en schel neonlicht; de kakofonie van grommende auto's, bussen, vrachtwagens en treinen, het loeien van sirenes, het staccato van drillboren, het snerpend gegier van straalmotoren. De stad. Miljoenen mensen wonen erin. Maar is het dit wel waard? Zie blz. 16.

★ **WAAROM PLEGEN MENSEN ZELFMOORD?**

Van al de vormen van gewelddadige dood is zelfmoord de meest zinneloze. Het is een ware vloek die jaarlijks duizenden slachtoffers maakt. Toch zou zelfmoord nooit moeten, of mogen, voorkomen. Zie blz. 26.